№ 127 Opłata pocztowa opłacona ryczałtem פרייז 20 גראשען Lodzer Tageblat

לאָדזער טאָגעבלאַט

רעדאַקציע און אדמיניסטראַציע: פּיעטריקאַווער 18. טעלעפאָנען: פון רעדאַקציע 57, פון אדמיניסטראַציע 47 | מיטוואָך, א׳ סיון תרפ״ז | 1 czerwca 1927 r. | צוואַנציגסטער יאָהרגאַנג.

בעראַטונג אין שלאָס וועגען דער הלואה

מיניסטער טשעכאָוויטש קאָנפערירט מיט די פאַרשטעהער פון אַמעריקא

קאָנפערענץ ביים פּרעזידענט מאָשטשיצקי

וועגען דער אויסלענדישער הלואה.

וואַרשא, 31 מאַי (אַטע) אַנטעראַן פאַרזיץ פון פּרעזידענט מאָשטשיצקי איז היינט 5 נאָכמ. פאָרגעקומען אין שלאָס א קאָנפערענץ, אין וועלכער האָבען זיך בעטייליגט: דער מאַרשאַל פּילסודסקי, וויצע-פּרעמיער באַרטעל, און די מיניסטאָרען: זאַלעסקי, טשעכאָוויטש און קוויאַטקאָווסקי. אויף דער קאָנפערענץ זיינען בעטראַכט געוואָרען איינציגע זעהר וויכטיגע פראַגען פון גרויס שטאַטליכען לעבען און קודם כל די הלואה און דער האַנדעלס-בילאַנס.

קאָנפערענץ פון פינאַנץ-מיניסטער

מיט די פאַרשטעהער פון אַמעריקאַנער קאַפּיטאַל

וואַרשא, 31 מאַי (טעלעגראַניש) היינט מיטאַג איז פאָרגעקומען די ערשטע קאָנפערענץ מיט די פאַרשטעהער פון אַמעריקאַנער קאַפּיטאַל, וועלכע זיינען נעכטען אַוועקגעקומען קיין וואַרשא. די קאָנפערענץ איז פאָרגעקומען אין פינאַנץ-מיניסטעריום. פון די אַמעריקאַנער געסט האָבען זיך אין איהר בעטייליגט: דער פאַרשטעהער פון „בענקערס טרעסט", פון דער טשעז נאַציאָנאַל באַנק און נאָך איינציגע פאַרשטעהער פון אַנדערע אַמעריקאַנער באַנק-הייזער. אין משך פון טאָג וועלען פאָרקומען נאָך איינציגע קאָנפערענצען, וועלכע וועלען דערפיהרען צום אונטערשרייבען דעם הלואה-קאָנטראַקט.

היינט ווערט בעשטימט דער טערמין פון צונויפרופען די אויסערגעוועהנליכע סעסיע פון סיים.

וואַרשא, 31 מאַי (טעלעגראַניש) מאָרגען, דעם 1. יוני קומט פאָר א קאָנפערענץ פון מאַרשאַל פּילסודסקי מיט׳ן סיים-מאַרשאַלעק ראַטאַי און סענאַט-מאַרשאַלעק טראַמפּטשינסקי. אויף דער קאָנפערענץ וועט ענדגילטיג אָנגענומען ווערען א בעשלוס וועגען צונויפרופען די אויסערגעוועהנליכע סעסיע פון סיים. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט האָט זיך היינט אין משך פון היינטיגען טאָג געפיהלט א געוויסע אויפלעבונג אין סיים און די קלובען. מען ווערט איבער די פאַרשיעדענע גרופּירונגען. מען רעכנט זיך, אַז מאָרגען וועלען קומען צו פאָהרען די לידערס פון די סיים-קלובען, ווייל באַלד נאָכ׳ן פעסטשטעלען דעם טערמין פון דער כאַנוע זאָל דער סיים-מאַרשאַלעק צונויפרופען א זיצונג פון סעניאָרען-קאָנווענט.

פּרעז. מאָשטשיצקי פּראָטעסטירט זיך אויף דער אינטערנאַצ. היגיענישער אויסשטעלונג מיט ד״ר טעמינגרויט פון „טאָז".

וואַרשא, 31 מאַי (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אויף דער עפענונג פון דער אינטערנאַציאָנאַלער היגיעניש-סאַניטאַרער אויסשטעלונג, וואָס איז אויסגעפאַלען זעהר פייערליך, איז אויך געקומען דער מלוכה-פּרעזידענט מאָשטשיצקי מיט זיין סוויטע און פיל רעפּרעזענטאַנטען פון דער רעגירונג און וויסענשאַפטליכע אינסטיטוציעס.

דער מלוכה-פּרעזידענט האָט אויך בעזוכט דעם פּאַוויליאָן פון „טאָז", זיך פּראָזענטירט מיט פאַרשיעדענע ספּעציאַליסטען. דער פאָרזיצער פון „טאָז" און דער לייטער פון דער אויסשטעלונג גענעראַל ראַשינעצקי האָבען דעם מלוכה-פּרעזידענט ערקלערט אינפאָרמאַציעס איבער דער טעטיגקייט פון דער יודישער געזעלשאַפט.

דער מלוכה-פּרעזידענט האָט געדאַנקט ביים פאָרזיצענדען פון „טאָז" איינציגע פלאַקאַטען און בראָשורען וועגען דער „טאָז"-טעטיגקייט.

קאָמוניקאַט

פון מאַגאַזין-שניידער-מייסטער-פעראיין.

אין נומער 126 פון „לאָדזער טאָגעבלאַט" איז דאָ א הכחשה פון ה׳ גלאַנץ, אַז ער איז אַדורכגעקומען מיט׳ן ה׳ גוטמאַן אויף א פרידליכען אופן. עס איז פשוט א חוזק מצד דעם ה׳ גוטמאַן צו ווירקען אויף א הונגעריגען בעל-מלאכה און איהם אויסצוניצען צו שטעלען אַזעלכע הכחשות אין דער צייט ווען ה׳ גלאַנץ האָט זיך דערמאָנט וועגען לאַנג מיט א שוואַרץ אונטערגעהאַקט אויג.

עס איז קלאָר פאַר אַלעמען אַז ה׳ גוטמאַן האָט שוין געמאַכט מיט׳ן בעל-מלאכה וועלענדיג קאָמפּראָמיטירען אונזער פּרעזעס ה׳ משה גאָלדבערג, אַגב האָט ה׳ גוטמאַן געהאַט די חוצפה צו ווענדען זיך צום ה׳ גאָלדבערג, דאָס ער אַליין זאָל צוריקציהען דעם בריף אויף וועלכען ה׳ גאָלדבערג האָט נישט געוואָלט איינגעהן.

דער בעסטער בעווייז ווי אַזוי מען איז דורכגעקומען אויף א פרידליכען אופן איז דאָס דער גאַנצער ענין איז פון ה׳ גלאַנץ איבערגעגעבען געוואָרען דעם אַדוואָקאַט וויינמאַן צו פערפיהרען א פּראָצעס מיט׳ן ה׳ גוטמאַן.

מיר ערקלערען, דאָס מיר וועלען אי דעם ה׳ גוטמאַן אי ה׳ גלאַנץ איבערגעבען געריכטליך פאַר וועלען קאָמפּראָמיטירען אונזער פּרעזעס ה׳ משה גאָלדבערג פאַר זיין עהרליך און אויפריכטיג רעגירען אויף געבען מעטע פאַר מאַגען געלד פאַר אַרבייט.

מיט אַכטונג

פערוואַלטונג פון מאַגאַזין-שניידער-מייסטער-פעראיין

משה גאָלדבערג, משה ראַדאָשיצקי, מינסקי, צאַלעל פישער.

קאָלאָניעס-קאָנפערענץ בעגריסט די א״י-רעגירונג און בעפעלקערונג.

ירושלים, 31 מאַי (יט״א) דער הויפּט-סעקרעטאַר פון דער ארץ ישראל רעגירונג, קאָלאָנעל סיימאָנס האָט בעקומען א דעפּעשע פון קאָלאָניעס-מיניסטער אַמערי, אין וועלכער ער בעגריסט איהם און די בעפעלקערונג אין נאָמען פון דער קאָלאָניעס-קאָנפערענץ, וואָס איז ערשט אָבגעהאַלטען געוואָרען אין לאָנדאָן.

פרייטאָג

יעט „לאָדזער טאָגעבלאַט" ערשיינען, ווי יעדעס מאָל, אין 12 גרויסע זייטען מיט א זעלטען-אינטערעסאַנטען אינהאַלט.

15 אַרטיקלען

וועלען געדרוקט ווערען פון די אָנגעזעהענסטע יודישע שריפטשטעלער, פּאָליטיקער, זשורנאַליסטען און פּאָליטאָלאָגיסטען. דאָס וואָס זיין איינע פון יענע נומערן „לאָדזער טאָגעבלאַט", איבער וועלכע גאַנץ לאָדז רעדט מיט בעוואונדערונג און ענטציקונג!

זונטאָג,

ערב שבועות וועט „לאָדזער טאָגעבלאַט" ווידער אַרויס אין א פּיליפּאַד-פערגרעסערטער אויפלאַגע. אָנגעפילט מיט דעם פיינסטען יום-טוב׳דיגען לעזע-מאַטעריאַל. עס איז שווער צו זאָגען, וועלכער נומער עס וועט זיין בעסער, דען ביידע נומערן „לאָדזער טאָגעבלאַט", אי פרייטאָג, אי ערב שבועות, וועלען מיט זיך פאָרשטעלען

אַנ׳אמת׳ער אוצר

פון פיינער ליטעראַטור, פון אנטיהענדע, געשטריכטע, בעלעהרענדע אַרטיקלען און פון פּריקלטיגען הומאָר, מיט איין וואָרט — פון שענסטען און בעסטען, וואָס יעדער יוד וועט לייענען מיט גרויס פערגניגען. די פרייטאָג׳דיגע און יום-טוב׳דיגע נומערן פון „לאָדזער טאָגעבלאַט" בעהאַלטען זיך מיט אַנדער, ווי עס איז בעקאַנט פון דער פּראַקטיק, אין אַנ׳ אונבעהויערער צאָהל עקזעמפּלאַרען, זיי געבען דערום די

זעלטענע געלעגענהייט

פאַר סוחרים און אונטערנעהמער אַנצונאָנסירען מיט זייערע רעקלאַמען אין די ווייטעסטע און ברייטעסטע קרייזען פון דער יודישער געזעלשאַפט. דאָס מוז

יעדער סוחר, יעדע פירמע

בעדענקען, קיינער טאָר נישט פערפעהלען אויסצונוצען בעצייטענס זיין אַנאָנס. עס איז אַנ׳אויסגעפרובטע זאַך: אַנ׳אַנאָנס אין „לאָדזער טאָגעבלאַט" איז

א גאַראַנטירטער פּראָפיט!

פּ. פּ. ס. איז געשפּאַן מיט די ענדעקעס?

ווי אַזוי וועט אויסזעהן דער נייער וואַרשאַווער מאַגיסטראַט?

וואַרשא, 31 מאַי (טעלעפאָניש) צוליב דעם, וואָס קיין איינציג פּאַרטיי האָט נישט קיין מעהרהייט אין נייעם וואַרשאַווער שטאָט-ראַט, רעכענט מען, אַז דער נייער מאַגיסטראַט וועט געשאַפען ווערען אויפ׳ן יסוד פון א קאָמפּראָמיס צווישען די פאַרשיעדענע ריכטונגען. אין צוזאַמענהאַנג דערמיט געהען אַרום אין שטאָט עקשנות׳דיגע קלאַנגען, אַז צווישען פּפּ״ס און די ענדעקעס ווערען געפיהרט אונטערהאַנדלונגען וועגען א געמיינזאַמער אַרבייט אין נייעם מאַגיסטראַט. אויב די דאָזיגע קאָאַליציע וועט צושטאַנד קומען וועלען די ענדעקעס בעזעצען דאָס אָרט פון שטאָט-פּרעזידענט און די פּפּ״ס וועלען בעקומען צוויי וויצע-פּרעזידענטען.

אויב דער דערמאָנטער קאָמפּראָמיס וועט נישט צושטאַנד קומען וועלען די פּפּ״ס דאַן זוכען א פאַרשטענדיגונג מיט די פּילסודטשיקעס און די יודישע קלובען. אין דעם פאַל וואָלט דער פריהערדיגער טוער יאַוואָראָווסקי אויסגעקליבען געוואָרען אַלס שטאָט-פּרעזידענט. א טייל אַמטען וואָלטען איבערגעגעבען געוואָרען די פּילסודטשיקעס און יודען וואָלטען בעקומען איינציגע אַוואַנסען.

קבלת-פּנים פאַר׳ן ארץ-ישראל׳דיגען „מכבי" אין אַמעריקא.

ענגלישער אַמבאַסאַדאָר אין וואַשינגטאָן עהרען-פאָרזיצער פון׳ם אויפנאַהם-קאָמיטעט

ניו-יאָרק, 31 מאַי (יט״א) די פוטבאָל-דרוזשינע פון דעם ארץ ישראל׳דיגען „מכבי" איז אָנגעקומען קיין ניו-יאָרק. עס זיינען געקומען 22 שפּילער אונטער דער אָנפיהרונג פון א. יעלין און ד״ר ווייסבערג. די געסט האָט בעגעגענט ביי דער שיף א ספּעציעלער קאָמיטעט פון די פּראָמינענטסטע ניו-יאָרקער יודען. עהרען-פּרעזידענט פון אויפנאַהם-קאָמיטעט איז געווען סער האָוואַרד, דער ענגלישער אַמבאַסאַדאָר אין וואַשינגטאָן.

פאַר לעסטערען דעם יודישען גאָט בעשטראָפט מיט 3 חדשים תפיסה.

בערלין, 31 מאַי (יט״א) דער „צענטראַל פעראיין פון דייטשע יודען" האָט אָנגעקלאָגט און געשריבען א געוויסען הומלערעוויטש מאַקאָווסקי, וואָס האָט פערפאַסט א אַנטיסעמיטישען חימן אין וועלכען דער יודישער גאָט ווערט אָנגערופען דער שטן און אַלע יודען, זאָגט זיך אַז אויף זיי דאַרפען דערטרונקען ווערען אין ים. דער פּראָקוראָר האָט אויסגעפונען אין דעם חימן א גאָטס-לעסטערונג און דער אָנגעקלאָגטער איז פאַר׳משפט געוואָרען צו דריי חדשים תפיסה.

א לאָדזער יוד זיך אויפגעהאַנגען אין פּיעטריקאָוו.

פּיעטרקאָוו (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספּאָנדענט) אין א היגען ראַטעל האָט זיך געלטען אויפגעהאַנגען דער לאָדזער יוד שמואל ר. קרוב 60 יאָהר אַלט. ר. האָט אין לאָדז א פּאַרטנער פון זוהן. לעצטענס זיינען איהם די געשעפטען שלעכט געגאַנגען און דער לעצטער געלד איז ער צוליב דעם אַרצנגפאַלען אין א האָפנונגסלאָזער שטימונג. ער האָט געשריבען בריף צו זיינע רייכע קרובים אין אַמעריקא, אָבער שונאים האָבען מיטגעטיילט קיין אַמעריקא, אַז ער לעבט זיך זעהר שיין און ער דאַרף נישט קיין שטיצע. די קרובים האָבען איהם דעריבער קיין געלט נישט געשיקט. דערמיט איז די לעצטע האָפנונג אויסגעלאָשען געוואָרען. ר. איז געוואוינט געווען צו פיהרען א ברייט לעבען און לעצטענס האָט ער אַפילו קיין חיונה נישט געהאַט. דער טראַגיש-אומגעקומענער האָט איבערגעלאָזט 4 זיהן און 1 טאָכטער.

דעם טיפסטען בוילייד דריקען מיר אויס אונזער חבר און פריינד

דוד פּזשעדבאָרסקי צוליב׳ן טויט פון זיין פאָטער

נ״ע מענדיל

זיין געטרייסטו

די זעצעריי

פון „לאָדזער טאָגעבלאַט".

דעם טיפסטען בוילייד דריקען מיר אויס אונזער פערוואַלטונגס-מיטגליד ה׳ זלמן וויינגאַרטען צוליב׳ן טויט פון זיין מוטער

נ״ע גיטל

די פערוואַלטונג

פון צענטר. יוד. האַנדוו. פערב. אין לאָדז

פּאָלודניאָווא 4.

כשר כשר
ZAKOPANE
Pensjonat „Ballada"
otwarty cały rok poleca słoneczne pokoje

OSTSEE-HOTEL
„ZOPPOT"
Hoffnerstr. 35, tel. 711.
Herrliche Lage.
Ganz renoviert.
Mässige Preisse.

ענגלישע קריגס-שיפען אין באלטישען ים

בעלאגערונגס-צושטאנד אין בעסאראביען.

קולידזש וויל ענדערן די אמעריקאנער קאנסטיטוציע.—לינדבערג אויף אנ'אודיענץ ביים ענגלישען קעניג.

ענגלישע קריגס-שיפען אויפ'ן באלטישען ים.

לאנדאן, 31 מאי (כפ.) די ענגלישע אדמיראליטעט איז מודיע, אז די ענגלישע קריגס-שיף „עלעקטא" וועט אין דער בעגלייטונג פון עטליכע אונטערוואסער-שיפלעך אפשווימען אין באלטישען ים. דעם 15. יוני וועלען די שיפען בעזוכען דעם פוילישען פארט גדיניא און פון דארט וועלען זיי אפשווימען קיין העלזינגפארס, רעוועל און אנדערע פארטען פון באלטישען ים.

ענגלישע קריגס-הכנות

ווערען געמאכט צוליב פארזיכטיגקייט אבער נישט צו מלחמה-צוועקען.

לאנדאן, 31 מאי (כפ.) אין די פאליטישע קרייזען ווערט קאטעגאריש פעסטגעשטעלט, אז ענגלאנד האט נישט קיין כוונה אנצוהייבען א מיליטערישע אקציע געגען די סאוויעטען. מיניסטר אויף דער ענגלישער גענעראל-שטאב מאכט יא געוויסע הכנות איז עס נאר צוליב פארזיכטיגקייט געגען די קריגערישע אלארמען וואס שטאמען פון מאסקווא.

האס איבעררייסען די דיפלאמאטישע בעציהונגען מיט די סאוויעטען [illegible] נאר ווערען אויסגענוצט [illegible] אויף אזא אופן אז באלדווינ'ס רעגירונג וו.ל. האבען פרייע הענד ביים בעקעמפען די צושטענדיגע אקציע, וואס איז געפיהרט געווארען דורך די פארשטעהער פון דער מאסקווער רעגירונג אין ענגלאנד און די דאזיגע [illegible] פון די אינטערנאציאנאלע אפיציעלע שטימען, הערשט אבער אין דער ענגלישער געזעלשאפט. די איבעררייסונג, אז אין די נאחשטע וואכען וועלען די איבעררייסענע דיפלאמאטישע בעציהונגען נעפינען א נייעם אויסדרוק אין א קאנקרעטער רעגירונגס-אקציע געגען די סאוויעטען.

קולידזש וויל ענדערן די אמעריקאנער קאנסטיטוציע

צוליב'ן כאטש מיט'ן קאמוניזם אין אמעריקא.

ניו-יארק, 31 מאי (כפ.) אויף דער פייערונג לכבוד די געפאלענע אין דער וועלט-מלחמה, האט פרעזידענט קולידזש געהאלטען א רעדע, אין וועלכער ער האט פעסטגעשטעלט, אז די ווייטע אויפגאבע פון אמעריקא איז צו פארפעסטיגען די רוה און ארדנונג און לאנד גופא. דאס איז פיל וויכטיגער — האט קולידזש בעטאנט — ווי די אויסערליכע פאליטיק. אויב אמעריקא וואלט געווארען אנ'ארענע פאר דער טענדענצן פון די מענשען, וואס קעמפען מיט פערפרעכערישע מיטלען געגען דער עקזיסטירענדער ארדנונג, וואלטען מיר געמוזט ענדערן די קאנסטיטוציע און צו בעגרענעצען די פערזענליכע פרייהייט די לעצטע ווערטער פון פרעזידענט קולידזש זענען געווידמעט דער קאמוניסטישער טעטיגקייט אין אמעריקא.

ניו-יארק, 31 מאי (פאט) די געלטיגע פייערונג לכבוד די געפאלענע אין דער וועלט-מלחמה האבען געהאט א שטורמישען פערלויף. אויף מייל ערטער זענען פארגעקומען צוזאמענשטויסען צווישען די פאשיסטען און אנטי-פאשיסטען. צוויי פאשיסטען זענען דער'הרג'עט געווארען.

לינדבערג אויף אנ'אודיענץ ביים ענגלישען קעניג.

לאנדאן, 31 מאי (אטע) דער אמעריקאנער לופט-פליהער לינדבערג איז היינט אויפגענומען געווארען אויף אנ'אודיענץ ביים ענגלישען קעניג.

דער קעניג האט איהם בעשאנקען מיט'ן פליה-קרייץ, וואס עס ווערט נאר געגעבען און פאלען פון דער גרעסטער אויסצייכנונג ביים פליהען. נאכמיטאג איז לינדבערג אפגעפלויגען און דער בעגלייטונג פון 2 ענגלישע עראפלאנען קיין פאריז.

איינבראכס-גנבה אין דער קראנקען-קאסע אין פאביאניץ.

פאביאניץ (טעלעפאניש) נעכטען ביינאכט איז אויסגעפיהרט געווארען א איינבראכס-גנבה אין לאקאל פון דער קראנקען-קאסע אין פאביאניץ. די גנבים האבען זיך ארייגעקראגען אין לאקאל דורך מאכען א לאך און א וואנד. זיי האבען צעבראכען א קאסע, ווערטפאפירען געשטאהלען און דורך א פאליציאנט זענען זיי אנטלאפען.

—0—

בעלאגערונגס-צושטאנד אין בעסאראביען.

קאנצענטראציע פון סאוויעטישען מיליטער ביי דער רומענישער גרעניץ.

בוקארעסט, 31 מאי (כפ.) די רומענישע רעגירונג האט ערקלערט א פערשארפטען בעלאגערונגס-צושטאנד אין בעסאראביען. די פעראנדנונג איז ארויס געריסען געווארען צוליב דער קאנצענטראציע פון סאוויעטישען מיליטער לענגאויס דער רומענישער גרעניץ.

דעמאנסטראציעס פון קאמוניסטען אין ווארשא.

ווארשא, 31 מאי (אטע) די קאמוניסטען האבען היינט נאכט געפרובט איינארדנען דעמאנסטראציעס אין פערשידענע פונקטען פון שטאט. די פאליציי האט אבער געשטערט און ארורגעפיהרט א גאנצע רייה רעסטען.

גרויסער קאמוניסטישער פראצעס.

19 מאן אויף דער בעשולדיגונגס-באנק. — 14 ארוואקאטען פערטיידיגען.

(§) נעכטען איז אין קרייז-געריכט פארגעקומען דער פראצעס פון פאלגענדע 19 פערזאנען, וואס ווערען בעשולדיגט אין געהערען צו דער קאמוניסטישער פארטיי: יצחק גוטמאן, 18 יאהר אלט, מאיר פעלדמאן, 19 יאהר, מיעטשיסלאוו פלאדעוויטשי 17 יאהר, יוסף פרוינר, וואלף געבעל. סטעפאן קאפער, חל. קאפער, קארל קוריץ, וואלר. ליזשעצקי, לייב מאשקאוויטש, הוגא פיטארסקי, קארל פאקראנט, סט. האניז, אנא שטראסבורג, עווא שטראסבורג וול. וויטשאראק, עדווארד זאיאנץ און תנה זאלעסקא.

אלע זענען ארעסטירט געווארען בעת א מיטינג פון קאמוניסטישען דעפוטאט סאכאצקי אויפ'ן ווארנ-רינעק.

עטליכע געהיים-אגענטען האבען אפסערווירט די אנטיילנעמער פון מיטינג און פעסטגעשטעלט, אז די ארעסטירטע פערזאנען האבען געווארפען צווישען עולם קאמוניסטישע פראקלאמאציעס און געמאכט אנטי-מלוכה'שע אויסרופען.

אלע בעשולדיגטע זענען זיך נישט מודה. עדות זענען פאראן 20. עס פערטיידיגען 14 ארוואקאטען, דער פראצעס וועט זיך ערשט היינט ענדיגען.

—0—

גרויסע קאנפערענץ וועגען בעקעמפען די ארבייטסלאזיגקייט אין לאדז.

(§) נעכטען איז אין וואיעוואדזטווא אמט פארגעקומען א גרויסע קאנפערענץ וועגן בעקעמפען די ארבייטסלאזיגקייט אין לאדז. וויצע-פרעזידענט וואיעוואדזקי האט פארגעשטעלט דעם פראיעקט פון מאגיסטראט וועגען אויסבויען א שאסע קיין לאנטיבעק, און א פאהלוניע קיין סקאטניקי און פוגאנדער בויען די שטאטישע געביידעס און לאגיעווניקי. ביי די דאזיגע ארבייטען וועלען קענען בעשעפטיגט ווערען 1500 ארבייטסלאזע.

עס איז בעשלאסען געווארען ארויסצושיקען קיין ווארשא א דעלעגאציע וועגען אויספועל'ן ביים מיניסטעריום קרעדיטען אויף די דאזיגע ארבייטען.

אונאפהענגיגע סאציאליסטען מיטרעטען אריין אין פ.פ.ס.

(ע) דער פיהרער פון די אונאפהענגיגע סאציאליסטען, דער געוועזענער לאונזיק פון די פפ"ס קלומאשעווסקי, האט זיך געווענדעט מיט א בריף צום הויפט קאמיטעט פון פפ"כ, אין וועלכען ער וויזט אן, אז דאס, וואס די סאציאליסטישע ריכטונגען וועלען בעת די קומענדיגע שטאט-ראט וואהלען זיין צעשפליטערט, וועט ברוים שאדען ברענגען די ארבייטער און ברענגען נוצען דער רעאקציע. צוליב דעם לענט ער פאר אין נאמען פון א גרופע „אונאבהענגיגע" אנצונעמען זיי אלס מיטגלידער פון דער פארטיי.

צום לאנד-צוזאמענפאהר פון דער יודישער פרעסע אין ווילנע.

(קאמוניקאט נומער 4).

אלע הכנות צום פארשטעהענדען צוזאמענפאהר זענען שוין פערענדיגט.

היות חז דער טערמין פון צוזאמענפאהר (12-14 יוני) איז שוין נאהענט, ווערען אלע צייטונגען און זשורנאליסטען-פעראיינען אויפגעפאדערט צו מעלדען וועגען דער צאהל און די נעמען פון זייערע דעלעגאטען.

דערביי ווערט אויפמערקזאם געמאכט אז אלע דעלעגאטען מוזען בעווארנט ווערען מיט געהעריגע מאנדאטען.

די ענדגילטיגע תשובה מוז געגעבען ווערען ביז'ן 5. יוני.

אויף וועלכע גוט איז צייטונג אדער פעראיין וועלען ביז דעם טערמין נישט ענטפערן וועט עס הייסען, אז זיי האבען רעזיגנירט פון אנטייל אין צוזאמענפאהר. צום צוזאמענפאהר זענען אויך איינגעלאדען געווארען אלע יודישע צייטונגען פון אויסלאנד ווי אויך א גאנצע רייה פארשטעהער פון דער ליטעראריש ער וועלט.

ארגאניזיר-קאמיטעט:
פארזיצער: ח. לעווין
סעקרעטאר: א. אלק.

צוזאמענפאהר פון העברעאישע לעהרער.

קומענדיגען שבת, 4/VI ד. י. 11 א זייגער פארמיטאג קומט פאר אין לאקאל פון יודישען פרויען-גימנאזיום, פיראמאוויטש 7 א צוזאמענפאהר פון העברעאישע לעהרער פון ווארשאווער און לאדזער ראיאנען, מיט פאלגענדער טאג-ארדנונג: א) ערעפנונג; ב) בעריכט פון יעדער שטאט: 1) דער גייסטיגער און מאטעריעלער מצב פון די לעהרער, 2) די בעציהונגען צווישען די לעהרער און די עלטערן, 3) די ארטיגע העברעאישע בעוועגונג, 4) די שולע אין ארץ-ישראל; ג) בעריכט פונ'ם צ. ק. פון די העברעאישע לעהרער-ארגאניזאציע אין ווארשא; ד) לאנדעס-צוזאמענפאהר; ה) רעפעראט פונ'ם העברעאישען שריפטשטעלער ח' נתן ביסטריצקי פון א"י א. ד. ט.: „ערציהונגס-פראבלעמען און דאס איצטיגע יודענטום"; ו) גרינדונג פון א ראיאן-קאמיטעט; ז) דיסקוסיע אין צוזאמענהאנג מיט דעם דערמאנטען צוזאמענפאהר וועט אין דעם זעלבען טאג פארקומען אין איינעם פון די גרעסטע היגע זאלען, א גרויסער פאלקס-מיטינג, אין וועלכען עס וועלען זיך בעטייליגען ה' נתן ביסטריצקי פון א"י, אייניגע חברים פון צ. ק. און די ח"ח ד"ר א. ראזענבוים און ד"ר א. טארטאקאווער פון לאדז.

2287

שוידערליכע טראגעדיע אויף גדאנסקא 85.

א פאטער שעכט זיין 6-יעהריג קינד און דערנאך זיך אליין.

(ג) אין איינער שטאט האט נעכטען ארום 3 נאכמיטאג פאסירט א שוידערליכער מארד און זעלבסטמארד.

זייט א רייהע יאהרען איז יוזעף וויערזבצקי סטרוזש אין הויז פון גדאנסקא 85 און שמ'ט פאר א ראהיגען מענשען.

מיט 2 יאהר צוריק, פונקט דעם 31 מאי, איז ביים סטרוזש וויערזבצקי געשטארבען זיין פרוי, וועלכע ער האט שטארק געליבט. וויערזבצקי איז געבליבען מיט 3 קינדער: א דערוואקסענעם זוהן, א דערוואקסענע טאכטער און א 4-יעהריג קינד, א יונגעלע. נאך דער פרוי'ס טויט האט די הויזוירטשאפט געפיהרט די טאכטער, דער זוהן איז, ווי פריהער, ווייטער געגאנגען ארבייטען אין פאבריק.

נאך דער פרוי'ס טויט האט זיך וויערזבצקי אינגאנצען געענדערט. ער האט אנגעהויבען שלעכט אויסזעהן, ווערען אלץ גרויער און מיט יעדער טאג האט ער שטענדיג דערמאנט דעם נאמען פון דער פרוי. לעצטענס איז ער ארומגעשלעפט און מעלאנכאליש, און געווען מיט דער פרוי'ס צייט שפעטער. ער האט ספערט מיט זיין 6-יעהריגען יונגסטען זוהן באלעסלאוו פלעגט ער איהם שטענדיג דערציילען וועגען דער מוטער.

נעכטען נאכמיטאג, ווען די טאכטער איז ארויס פון שטוב, האט דער אלטער וויערזבצקי ארויסגעכאפט מיט זיין 6-יעהריגען זוהן באלעסלאוו אוועק אין גארטען, וואס בעפינדט זיך אויפ'ן הויף, וואו ער וואוינט. דא האט ער מיט'ן יונגעל זיך ארומגעשפאצירט אונטער א בוים, צווישען גראז און בלומען געשפילט, גלעטען דאס 6-יעהריגע יתומ'ל, דערציילען וועגען זיין פאר-שטארבענער מוטער. פלוצלינג האט ער ארויסגענומען א שארף מעסער און דערמיט מיט אבגעשניטען אינ'ם זוהנ'ס האלז. דער יונגער קרבן האט נישט געזאגט קיין קרעכץ צו טון און און א מינוט שפעטער האט ער אויסגעהויכט די נשמה. פאלה דערויף, מיט דעמזעלבען פערבלוטיגטען מעסער, האט זיך ווערעצט אליין איבערגעשניטען דעם האלז. די פרוכטליכע הויז-בעוואהנער, וועלכע איז און דער זעלבער צייט געווען אינ'ם גארטען און געלייענט א בוך, האט דערהערט די ערשטע רופען פונ'ם סטרוזש זיך אויפגעכאפט, צוגעלאפען צו איהם. וויערזבצקי איז א בעוואוסטלאזער געפאלען אויף דער ערד און נעבען איהם דער טויטער קערפער פון זיין 6-יעהריגען קינד.

די פאנאטאוויע, וואס געפינט זיך און שכנות, האט כהרף עין געשיקט א דאקטאר, וואס האט דעם 56-יעהריגען יוזעף וויערזבצקי'ן אבגעפיהרט און א האפנונגסלאזען צושטאנד אין שפיטאל אריין. אויפ'ן וועג צום שפיטאל איז וויערזבצקי געשטארבען.

אויפ'ן ארט פון געשעהעניש איז אנגעקומען די פאליציי-געריכטליכע מאכט. דער טויטער קערפער פון יונגעל איז געבליבען און גארטען. נעבען איהם איז אויסגעשטעלט געווארען א פאליציי'אישע שמירה. די אויספארשונג מאכט האט ארורגעפיהרט א פערהער ביי די אונגערעכלנעטע קינדער און ביי די שכנים פון דעם טראגיש-אומגעקומענעם סטרוזש. די טאכטער פון וויערזבצקי'ן האט ערקלערט, אז זיי, די קינדער, האבען דעם פאטער זעהר ליב געהאט און זענען געווען גליקליך, ווייל ער פערגעסט זיך מיט זיינער יונגסטען ברודערל. אויך די שכנים בעדויערן שטארק דעם אומגעקומענעם, פאר זיי איז דער שדום פון וויערזבצק'ן א רעטעניש, ווייל מיט זיינע קינדער האט ער גוט געלעבט, פאר די איינוואוינער פון הויז האט ער קיינמאל קיין ווארט נישט געזאגט.

אין איינער זענען ביידע טויטע קערפער'ס פון פאטער און זוהן אבגעפיהרט געווארען און פראזעקטאריום.

Dr. H. Wołkowyski
זאכאדניא 57 (צעגעלניאנא 9)
טעל. 19-94
ספעציאל-ארצט פאר הויט און ווענערישע קראנקהייטען און מאגער-שוואכע
בעהאנדלונג מיט קווארץ-שטראהלען
נעמט אן פון 5—8 אוו. פרויען פון 4—5 ספע. יצל ווארטע-צימער.

Dr. Z. Rakowski
ספעצ. פאר אויערן, נאז, האלז און לונגען-קראנקהייטען
9 קאנסטאנטינאווסקא 9 טעלעפ. 27-81
ספעציעלער קורס פאר שטאמלער.
שפרעכשטונדען פון 12—2 און פון 5—7.
נעהמט אויך אן אין לעטעגיצע זגעזשער 17 פון 10 ביז 11 און פון 2 ביז 3 נאכמ.
2016

Dr. med. Braun
ספעציאל-ארצט פאר הויט-און ווענערישע קראנקהייטען און מאגער שוואכע.
בעהאנדלונג מיט קווארץ-ליכט (וואר-אויסטאל)
23 פאלודניאווא 23
טעל. 40-26
נעהמט אן פון 9—11 און פון 5—8 ד. חעגא

טעגליך פאקעט-זעצען
ווי אויך מיט שווארצפאקען
St. Felczer
B. JOSKOWICZ
פאלנאצנא 4 Północna טעל. 41-36
אן געמטעגליך פון 8—11 פריה און פון 4—6 נאכמ.

Dr. W. ŁASKI
אינערליכע און קינדער-קראנקהייטען
נעמט אן ווי יעדעס יאהר פון 1-טען יוני אין
Ciechocinek.

Dr. med. H. LEICHTER
קאנסטאנטינער 9, רוג זאכאדניע
טעל. 49-66
צאהן-כירורג
ספעצ. פון כירורגישע קראנקהייטען ווי שטאצ-קעס, גומען, דושענטלעס, צאהן-ביטשגלעס א.ז.וו.
נעמט אן פון 1½-5 נאכם. זונטאג פון 9-11 פארמ.

Dr. med. Grzegorz Rosenberg
Gdańska 44, tel. 24-44
אינערליכע קראנקהייטען
ספעציאליסט פאר
מאגען-, דארם- און לעבער-קראנקהייטען.
נעמט אן פון האלב 6 ביז 7 זונטאג פון 9 ביז 11.

Dr. Różaner
ספעציאליסט פאר הויט-ווענערישע קראנקהייטען און מאגער-שוואכע.
היילונג מיט קווארץ-שטראהלען און דיאטערמיע
Dzielna 9 (Narutowicza)
טעל. 28-98.
פון 8—10, 5—8. פרויען 3—4.
אנ'עקסטרא ווארטע-זאל פאר פרויען.

Dr. med. Feldman
פרויען-ארצט און אקושער
נעמט אן פון 6½—3½
Cegielniana 46, tel. 82-88.

עס קלינגט שוין איז גאנץ לאדז,
אז אלער ארט ביטעס, פאדאניעס, רעסורסען, אפעלאציעס און אלע געריכטס-פינאנץ-אדמיניסטראטיווע און קאמונאלע אינסטיטוציעס ווייזן אמבעסטען, אמביליגסטען און אמשנעלסטען ערלעדיגט אין ביורא
„פאלאניא" אלעיא 1 מאי 7.
וויכטיגע בעמערקונג: טעגליך פון 5 ביז 7 ווערען ערטיילט עצות און אנווייזונגען אין אלע שטייער-אנגעלעגענהייטען דורך ה' לעאן שווייצער.
— איבערזעצונגען: האנדעלס- און פריוואט-קארעספאנדענץ, קאנטראקטען. — פראטעסטירטע וועקסלען ווערען אנגענומען אויפצומאנען מיט אייגענע קאסטען.

לאָדזער טאַגעבלאַט

דער רעדאַקטאָר געפינט זיך פון 6 ביז 7 אין אָוונד.
נישט בעשטעלטע מאַנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

אַדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16, Skrz. poczt. 16
טעלעפאָנען: פון רעדאַקציע 57. אַדמיניסטראַציע 47.

דיקטאַטאָר בעניטאָ מוסאָליני

איז דער ראָלע פון עקס-קייזער ווילהעלם.

בעניטאָ מוסאָליני האָט איבערגענומען די ראָלע פון עקס-קייזער ווילהעלם. מיט זיינע רעדעס האָט די איטאַליענישע פראָפאַגאַנדע פּאָליטיק צו זינגען און צו ראַ-נען. די אויסגעדרעגטע געמיטער צוליב'ן יוגאָסלאַווישען קאָנפליקט האָבען זיך ערשט אַביסעל בערוהיגט, נאָר דאָ קומט מוסאָליני און מאַכט פון דאָס-ניי אַלץ קאַליע: ער ענטפּלעקט פאַר איטאַליען אַ שפּאַנגעל-נייע סכנה — מצד דייטשלאַנד. ער האָט עפּיס געפּאַקט אַ בערלינער טעלעגראַמע („פון טריעסט ביז כינאַ!", — וואָס וואָלט, אגב, פּוילען געקענט מעהר בעאונרוהיגען, ווי איטאַליען) און מאַכט דערפון אַ גרוי-סע אינטערנאַציאָנאַלע פראַגע; ער זאָגט דערין דעם טוף פונ'ם לאָקאַרנאָ-גייסט און קומט צום קאָנקרעטען אויספיהר, אַז איטאַליען מוז אין משך פון 10 יאָהר פערשטאַרקען איהר אַרמעע ביז אויף פינף מיליאָן מאַן, ווי אויך געהעריג צו פערשטאַרקען איהרע כחות אויפ'ן ים און אין דער לופט.

דאָס איז פולשטענדיג אין'ם סטיל און גייסט פון ווילהעלם. אַ מיליטער-פראָ-גראַם פון קאָפּ ביז די פיס. עס געהט נישט דערין, צי אַזאַ פּראָגראַם איז אויס-פיהרבאַר; דאָס פערמאָרימטע איטאַליען, וואָס בויגט זיך אונטער'ן לאַסט פון יקרות, איז דאָס נישט בכּח. אין דעם זין איז עס סתם, ווי מען זאָגט, בעסטראַשען די גנבים. די קווינט-עסענץ ליגט ערגיץ אַנדערשוואו. אַזעלכע רעדעס צעטומלען אייראָפּאַ. אַזעלכע רעדעס זענען פערגיפטעטע פיילען, וואָס זענען געציעלט געגען דער פּאַ-ציפיצירונג פון דער וועלט, צושטערען דאָס אַלץ, איבער וועלכע גאַנצע מחנות מיניסטאָרען אַרבייטען, גענויק, שווער און ביטער.

דער צווייטער טייל פון מוסאָליני'ס רעדע, וואָס איז געהאַלטען געוואָרען ביי דער עפענונג פון לעצטען „דעמאָקראַטישען" איטאַליענישען פּאַרלאַמענט איז אויך געווען אַזוי „סענסאַציאָנעל" און אויפטערליש.

מוסאָליני האָט ערקלערט: „היינט דעם 26-טען מאַי בעגראָבען מיר פייערליך דעם שקר פון אַלגעמיינעם דעמאָקראַטישען וואַהל-רעכט". דער „דוטשע" האָט אָנ-געזאָגט אַ פּאָליטישע ענדערונג פון די יסודות פון דער פאָלקס-רעפּרעזענטאַנץ. דער קומענדיגער איטאַליענישער פּאַרלאַמענט וועט שוין נישט אויסגעקליבען ווערען דורך אַלע בירגער, נאָר דורך די פּראָפעסיאָנעלע פערייניגען און קאָרפּאָראַציעס.

דאָס וואָרט „קאָרפּאָראַציע" איז אַ לאַטיינישער אויסדרוק. אין רוסלאַנד הייסט דאָס — „סאָוויעט" דאָס האָבען זיך געדאַרפט לעולם קלאָר מאַכען אַלע יענע, וואָס אַפּלאָדירען מיט אַזאַ בעגייסטערונג די „דרייסטע" ווערטער מוסאָליני'ס און זיין „מוטיגער" אַנזאָג פון קאַמף געגען „דעם פערפוילטען פּאַרלאַמענטאַריזם".

דער פּאַרלאַמענטאַריזם לעבט ווירקליך איבער אַ קריזיס, וועגען זיין מהות ווערט איצט פיל גערעדט. איבער זיין לעזונג אַרבייטען די בעסטע מוחות אין אייראָפּאַ. אָבער קיינער איז ביז איצט נישט דערגאַנגען צו אַזאַ „לעצטער" קאָנ-סעקווענץ, אַז די שוועריגקייטען פונ'ם פּאַרלאַמענטאַריזם וועלען זיך אויפלעזען געקאָנט בעזייטיגען דורך — דער ליקווידאַציע פונ'ם פּאַרלאַמענטאַריזם. קיינער איז נו דער דאָזיגער קאָנסעקווענץ נישט דערגאַנגען — מיט'ן אויסנאַהם פון לענינ'ען און... מוסאָליני'ן. די אייגציגע צוויי מלוכות, אין וועלכע עס איז בעזייטיגט גע-וואָרען דער פּאַרלאַמענט און ס'איז צושטערט געוואָרען די פּאָליטישע פרייהייט, די פרייהייט פון איבערצייגונג און איינגעפיהרט געוואָרען — אַ דיקטאַטור.

וואָרום איין זאַך איז קלאָר: דאָס אָפּשאַפען דעם דעמאָקראַטיזם לאָזט זיך נאָר דורכפיהרען דורך אַ דיקטאַטור. מען דאַרף בעוואונדערען די נאַאיוויטעט פון די אַלע, וואָס שטעלען זיך פאָר (ווי למשל אונזערע קאָנסערוואַטיווען), אַז דאָס פאָלק וועט זיך לאָזען אָפּנעהמען די ערוואָרבענע אין משך פון צענדליגער יאָה-רען פּאָליטישע רעכטע — אָהן אַ קאַמף.

נאָר דאַן, ווען דאָס פאָלק איז צוטרעטען מיט דעם מעכטיגען שטיוועל... די דיקטאַטור פראַגט עס איבער אַזאַ מין מצב, ווי עס עקזיסטירט איצט אין רוס-לאַנד, צי אין איטאַליען. ווער עס וויל בכן אויסבעסערען דעם איצטיגען פּאָליטי-שען סיסטעם דורך בעגרענצונגען, דער פערטרייבט דעם טייוועל מיט דער הילף פון אַנ'אַנדערען טייוועל און אויפ'ן אָרט פון „פערשריגענעם" פּאַרלאַמענט וועלט ער אַרויפזעצען אויפ'ן טראָן דעם „צערעדטען"... דיקטאַטאָר. דער שרייבט אונטער אַ דעקרעט אויף אַ מאָראַלישען טויט פון אַלע בירגער. זיי דאַרפען שווייגען און געהאָרכען, ווייל ער, דער דיקטאַטאָר, פערקערפּערט אין דער טאַט זייענע „גע-ניאַלע" אידעען.

אַמכאַראַקטעריסטישען איז פונדעסטוועגען געווען דער פאָלגענדער אָרט פון מוסאָליני'ס רעדע: אין דער העלפט פון 20-טען יאָהר-הונדערט דאַרף איטאַליען זיין אַ מלוכה פון אַ 60 מיליאָניגער בעפעלקערונג. אין 15 יאָהר אַרום וועט אי-טאַליען קאָנען מאָביליזירען 5 מיליאָן מענשען. די איטאַליענישע אַעראָפּלאַנען וועלען פערשטעלען די שיין פון דער זון. דאַן וועלען מיר בעקומען דעם אַלגע-מיינעם הסכם פאַר אונזער שטים און אַנערקענונג פון אונזער רעכט.

דאָס וועט געשעהן צווישען די יאָהרען 1935 און 1940. איך מאָג זיך פער-זיכערען דעם רודער איבער דעם איטאַליענישען פאָלק פאַר'ן משך פון 10 צו 15 יאָהר. דאָס איז אונפערמיידליך, ווייל מיין נאָכפאָלגער איז נאָך נישט גע-בוירען".

די פּאָסטקייט און די קאָמעדיאַנטישקייט פון מוסאָליניזם האָבען זיך בעסער און גרונדליכער נישט געקאָנט אויסדרוקען. מוסאָליני וואַרט אויף אַ נאָכפאָלגער? ער וועט אָפּטרעטען, ערשט ווען עס וועט זיך מעלדען אַ נייער... דיקטאַטאָר? צי נישט דערויף טאַקי שטיצט זיך די דיקטאַטור, וואָס זי האָט נישט קיין נאָכפאָל-גער, קיין דויערהאַפטיגקייט?

אַ דיקטאַטור דאָס איז אַ מענש אָהן אַ נאָכפאָלגער. אויב דער נאָכפאָלגער וואָלט ערשינען, וואָלט דער דיקטאַטאָר תיכף ומיד אַראָבגעשלייָדערט געוואָרען פון זיין פּיעדעסטאַל. אַ נאָכפאָלגער דאָס איז דער טויט פונ'ם דיקטאַטאָר.

די איטאַליענישע דעמאָקראַטיע, וואָס שטרעבט צו דעם גיכסטען סוף פון מוסאָליניזם, וויל פונדעסטוועגען לגמרי נישט דערזעהן זיין נאָכפאָלגער. זיין נאָכ-פאָלגער קען בלויז זיין די ווידערגעבוירענע איטאַליענישע דעמאָקראַטיע. לעת-עתה אָבער זעהט מען נישט קיין סוף פון דער דיקטאַטור — נישט אין איטאַליען, נישט אין רוסלאַנד...

ב.

יודישע נייעס.

85 טויזענד דאָלאַר פאַר יודישער ערציהונג.

קליוולאַנד (יט"אַ) דאָ איז דורכ-געפיהרט געוואָרען אַ געלד-זאַמלונג לטובת דעם יודישען ערציהונגס-וועזען. די זאַמלונג האָט אַריינגעבראַכט 85 טוי-זענד דאָלאַר. די סומע וועט בעניצט ווערען אויף סובסידירען די אָרטיגע תלמוד-תורות און זונטאָג-שולען פאַר יודישע קינדער. די זאַמלונג פאַר-אַ-יאָה-רען לטובת דעם זעלבען צוועק האָט אַריינגעבראַכט בלויז 32 טויזנד דאָלאַר.

טעלעגראַפישע פערבינדונג מיט ארץ-ישראל ווערט פערבעסערט.

לאָנדאָן (יט"אַ) דער פאָרזיצער פון דער „אוסטערן טעלעגראַפיק קאָמ-פּאַני" האָט אויף דער גענעראַל-פערזאַמ-לונג פון דער געזעלשאַפט מיטגעטיילט, אַז אין קורצען וועט געלעגט ווערען אַ נייער טעלעגראַפען - קאַבעל צווישען ענגלאַנד און ארץ ישראל און דאַן וועט ארץ ישראל זיין דירעקט פערבונדען מיט'ן הויפּט-קאַבעל סיסטעם.

העכער 6 מיליאָן האָט דער „רושאַינט" אויסגעגעבען אין לעצטען יאָהר.

ניו-יאָרק (יט"אַ) דער פּרעזי-דענט פון דער „רושאַינט" קאָמפּאַניע אין ארץ ישראל ה' דיר. בראַון האָט מיטגעטיילט, אַז פון די הכנסות פון 25 מיליאָן דאָלאַר דרייוו, וואָס ווערט דורכ-געפיהרט איז פון אַגוסט 1926 ביז אַפּ-ריל 1927 אויסגעגעבען געוואָרען אין 14 לענדער סך-הכל 6,197,895 דאָלאַר. אין סאָוועט-רוסלאַנד 3.132.027 דאָ-לאַר, אין פּוילען 1.600.000 און ארץ ישראל 455.745 דאָלאַר. חוץ דעם זענען אין פּוילען און ארץ ישראל אַסיגנירט גע-וואָרען געוויסע סומען פון די פריהערי-דיגע פאָנדען.

נייע 19 יודען און 13 אַראַבער אין חיפה'ער פּאָליציי.

חיפה (יט"אַ) לעצטענס האָבען גע-ענדיגט די פּאָליציי-שולע אין ירושלים 32 פּערזאָן, זיי אַלע האָבען בעקומען פּאָ-ליציי-פּאָסטענס אין חיפה און אין חיפה-ער קריי. צווישען די נייע פּאָליציאַנ-טען געפינען זיך 19 יודען און 13 אַראַבער.

די יודישע „גליקען" אין פּערו.

ווי לעבען דאָ די יודישע אימיגראַנטען? — פּעדלעריי איז די הויפּט-פּרנסה. אָבער אויך דער עסק נעהט לעצטענס וועהר שוואַך. — די לאַגע איז אַ שווערע און יודישע איינוואַנדערער צולויפען זיך.

(אַ בריף פון פּערו) — פון מ. וואָלאַפּסקי.

די איינוואַנדערונג אַהער האָט זיך אָנגעהויבען אין 1921. כמעט אַלע אָנ-געקומענע זענען יונגע בחורים פון בעסאַראַביען. געקומען זענען זיי אין אַ דעם ווייטען, אומבעקאַנטען פּערו. נאָר אויפ'ן סמך פון דעם, וואָס אַ פּאָר יודען האָבען געשריבען ווייטע קרובים אין שטעטעל, אַז זיי „מאַכען אַ לעבען". די ערשטע האָבען זיך אַ שאָט געטאָן אַהער יונגעלייט און יונגלעך פון בעסאַראַביען. דערנאָך האָבען זיך אָנגעהויבען בריטאַנען, כאָטין און די אַנדערע בעסאַראַבער שטעטלעך. ס'זענען געקומען חדשים, ווען יעדע שיף פלעגט אַהערברענגען צו 40 אָדער 50 יודישע יונגעלייט פון בעסאַראַביען.

אין 1925 זענען שוין אין ליימא, אין דער הויפּטשטאָט פון פּערו (מיט אַנ'ערך 350,000 איינוואוינער), געווען אַנ'ערך 300—400 יודישע נפשות, פון זיי נאָר 8—10 משפחות, די איבעריגע—בחורים.

איצט איז די איינוואַנדערונג בעדייטענד געפאַלען. מיט אַ שיף קומען אָן דורכשניטליך נישט מעהר ווי 10—15 יודישע יונגעלייט און ס'פאָהרען שוין אָפּ מיט יעדער שיף 2—3.

דאָס לעבען דאָ איז זעהר שווער און נאָך פיל שווערער איז געוואָרען די לעצטע צייט. אַ יודישער אימיגראַנט קען זיך דאָ שווער צופּאַסען. שוין דער קלימאַט אַליין—זומער, פון דעצעמבער ביז מאַי, שטאַרק היץ, אָהן שום רעגען די גאַנצע צייט. פון יולי ביז דעצעמ-בער—הערבסט, פליגעלעך אָהן אַ שיער, מיעבער, מיט וועלכען ס'איז שווער צו קעמפען.

שווער זענען דאָ אויך די אַרבייטס-בעדינגונגען. פאַר לאַנדווירטשאַפטליכער אַרבייט איז אונמעגליך זיך איינצואָרד-נען. דער פּערואַנער אַרבייט פאַר אַזעלכע ביליגע פּרייזען, אַז עס לוינט זיך נישט נעמען קיין אייראָפּעער. דער פּערואַנער קען דורכקומען מיט אַ טעלער רייז דעם טאָג. איהם איז אויך לייכט צו עקספּלוּ-אַטירען. דער אויפזעהער גנב'עט אַליין ביי איהם צו די לאָפּעטע און רעכענט איהם דערנאָך אָפּ פאַר איהר דעם פּער-דינסט פון אַ האַלבער וואָך.

אָנהייב 1925 האָבען איינציגע יונגע-לייט געפּרובט בעקומען ערד אויף קאָ-לאָניזירען. די ערד, וואָס די רעגירונג האָט זיי געגעבען, געפינט זיך אָבער אין דער וויסטער, ווילדער פּראָווינץ, אין אַ בארג-געגענד און אַלע, וואָס האָבען זיך בעלאָזט אַהין, האָבען זיך אינגיכען גע-מוזט אומקעהרען, כדי נישט אומצוקומען דאָרט.

זיך איינאָרדענען אַלס בעל-מלאכה איז אויך שווער. צוליב דער קאָנקורענץ פון די אָרטיגע איטאַליענער, שפּאַניער א. א. וו. און עס לוינט זיך אויך נישט פערנעמען מיט אַזאַ שווערער אַרבייט פאַר יונגעלייט, וואָס זענען געקומען אַהער, כדי גיך אָנצוזאַמלען אַ ביסעל געלד.

מען האָט זיך גענומען צו דעם ברינג-פּען — פּעדלעריי. אין היינט-צו-טאָג „קלאַפּען" אין ליימא און אין פּראָווינץ 200—250 יונגעלייט און אַפילו 15—16-יאָהריגע יונגלעך. די ערשטע צייט האָט מען „געקלאַפּט" כמעט אויסשליסליך מיט מאַנופאַקטור. איצט, הויבען שוין אָן צו קומען נייע סחורות.

דאָ זענען פאַראַן איינציגע גרויסע יודישע געשעפטען, ווי אשכנזי, בראַון, סאַרפּאַטי און נאָך אַ פּאָר טערקיש-יודישע — און בײַ זיי נעמען דאָס די יודישע „קלאַפּערס" (פּעדלערס) די סחו-רות. די סחורה נעמט מען אויף קרעדיט, מיט אַ וועקסעל אויף 90—100 טאָג.

נאָך מיט אַ יאָהר צוריק האָט זיך „געקלאַפּט" גאַנץ נישקשה. איצט איז די קאָנקורענץ געוואָרען צו גרויס און אָנזועצען איז געוואָרען אַ מאָמענ-ערשייָ-נונג. דאָס גאַנצע יודישע פּערו האַלט זיך איצט אין איין „גליקען". מען קומט אָן מיט 40 — 60 פּראָצענט, אָבער אַ היבשע סומע מוז מען בעצאָהלען דעם אַדוואָקאַט, וואָס „גלייכט" אויס. פער-שטעהט זיך, אַז קיין קרעדיט גיט מען שוין נישט און די „קלאַפּערס" זענען זעהר דערשלאָגען. פיל פון די, וואָס האָבען ערשט נישט לאַנג „געקלאַפּט" אויף אַ גאַנץ פּיינעם אופן, זענען אי-בערגעקומען אויפ'ן שטאַנד פון „ווינדאָ-דאָס" (אַרבייטער ביי „קלאַפּערס"). זיי נעמען סחורה ביים „קלאַפּער" (שוין נישט ביים סוחר), און בעקומען 10% פון פּערקויף.

אַ נייע ערשיינונג זענען אויך די „קלאַ-פּערס" פון קליינוואַרג. אַ געוועזענער „העכט", וואָס נאָך דעם „גלייכען" איז איהם נאָך פערבליבען אַ 15 — 10 פונט (אַ פּערואַנער פונט איז 25% ביליגער פון ענגלישען), קויפט זיך קליינע סחורות: זאָקען, שיך-בענדלעך א. א. וו. און פער-קויפט זיי במזומנים.

די לאַגע איז שווער, און אַ מאַן 50 — 60 זענען זיך שוין צעלאָפען אין די מדינות ווענעזועלאַ און קאָלומביאַ, עס האָט זיך אָבער אַרויסגעוויזען, אַז דאָרט זענען דאָ נאָך גרעסערע „פּשוטקעס" (נישט צאָהלערס). אויך דער קלימאַט — איז דאָרט פיל שווערער. 3 יונגעלייט זענען געשטאָרבען דאָרט נישט אויסהאַל-טענדיג דעם קלימאַט און איניגע פון זיי זענען שוין אומקערערען צוריק.

די אימיגראַנטען, וואָס קומען אָן אַהער די לעצטע חדשים, פיהלען זיך בעזונ-דערס אומגליקליך. דאָ נישט לאַנג איז אַהער אָנגעקומען אַ גרופּע אימיגראַנטען פון בוקאָווינע, יונגעלעך פון 15, 16 און 17 יאָהר, און זענען געווען אַזוי פער-צווייפעלט, אַז זיי האָבען געהאַלט באַן מיט דערזעלבער שיף (די שיפען האַל-טען זיך אויף אין היגען האַפען 8 טעג) פאָהרען ווייטער, האָבען זיי אָבער אויף הוצאות נישט געהאַט.

אויף אַנ'ענדערונג פון דער לאַגע אין דער נאָהנטסטער צייט איז נישטאָ וואָס צו האָפען.

„קלאַפּען" אין דער פּראָווינץ איז כמעט אונמעגליך. קיין קויפערס זענען דאָ כמעט נישטאָ, דער פּערואַנער ציהט אי-בער'ן קאָפּ אַ צעריסענע, אויסגעשמירטע קאָלדרע און שלאָפט אַרום, בערוהיגט נאַטירליך. אַ גליקליכער. קיין שטאָטישע סחורות דאַרף ער נישט, פאַר דער פּראָ-ווינץ מוז מען אויך קענען די שפּראַך פון פּערואַנער (נישט שפּאַניש) און דאָס אויסלערנען זיך איז נישט אַזוי גרינג. דאָך האָבען איינציגע געפּרובט פּערגעהן ווייט אין דער פּראָווינץ, זיי זענען אָבער קוים אַרויס פון די דאָזיגע ווילדע, וועהר עסט אַפילו געפערליכע פרעטער.

דאָס געזעלשאַפטליכע לעבען פון יו-דישען אימיגראַנט איז דאָ אַפילו נאָך נישט אין ווינקעלעך — עס איז בכלל בּאַרגישט פאַראַן. עס עקזיסטירט דאָ זינט יוני 1926 אַ פערעין, וואו מ'קומען אָן ציינונגען, וואָס גיט ראַט און הילף, אָבער דער אינטערעס צו איהם איז קנאַפּ. ס'האָט זיך אויך געגרינדעט אַ ציוניסטי-שער פערעין אונטער'ן פאָרזיץ פון סאַרי-פּאַטי, אַ „טערקישען" יודען, אַ סוחר. די פערעינען קריגען זיך. פערשטעהט זיך, און בפרט האָבען נישט קיין אינ-פלוס. דער וויכטיגסטער טרעף-פונקט איז דער רעסטאָראַן.

מיט די טערקישע יודען — אין ליימא איז פאַראַן 10 — 8 אַזעלכע פאַמיליעס — האָבען די אימיגראַנטען קיין שום שייכות נישט. חוץ די ריין-געשעפטליכע בעציהונגען. זיי האַלטען זיך עפּגעזונ-דערט און אינטערעסירען זיך בכלל, זעהר וועניג מיט יודישע ענינים.

אַז דו ווילסט עסען מצה, מאַ געה אַרויס פון דער פּאַרטיי.

מאָסקווע. (י.ט.א.) דער בעקאַנ-ער פּוקסמאַן אין שטעטעל אוראַמיר האָט זיך מיט גרויס מיה דערשלאָגען מען זאָל איהם אָננעמען אַלס קאַנדידאַט פון דער קאָמוניסטישער פּאַרטיי. ער האָט אָבער זעהר גיך אָנגעוואָרען דעם צוטרוי פון דער פּאַרטיי, ווייל ער האָט בשתיקה פון די חברים געבאַקען מצה אויף פסח.

די פּאַרטיי האָט בעשלאָסען, אַז אַזעל-כע קאָמוניסטען דאַרף די פּאַרטיי נישט. אָדער זיי אַ קאָמוניסט, אָדער עס מצה.

קופּאָן № 89
אויף אומזיסטע יורידישע עצות.
דער פּאָרזייצער פונ'ם דאָזיגען קופּאָן קען בעקומען אומזיסט יורידישע עצות ביים יוריס-קאָנסול פון אונזער רעדאַקציע.
גילטיג היינט מיטוואָך, ד. 1. יוני פון 8—9 אָוו.

עס ווערט שוין לעבעדיג אינ'ם קור-אָרט פון די ליבע-סקאַנדאַלען.

(אַ בריף פון קריניצאַ) — פון אַרד"ר.

קריניצאַ. — דאָס אויפגעקומענע קור-אָרט האָט זיך מיט אַמאָל דערהויבען פון זיין כח און חשיבות און זיך פער-גומען צו קאָנקורירען מיט די גרויסע אויסלענדישע בעדער; קריניצאַ האַלט זיך איצט אין איין אויסבויען. און ווען איך האָב נאָך אַ יאָהר נישט זיין דאָ, זיך צוגעקוקט צו איהר, האָב איך זי נישט מעהר דערקענט. טאַקע גאָר אַ היבש ביסעל רייכער געוואָרען אין פּראָנס-בנינים און אין ערשט-קלאַסיגע ווילעס. אמת'דיג „אייראָפּעאיש".

אַז מען לענט אַריין, נעמט מען אַרויס. דאָס געלד, וואָס די מענשען טראָגען דאָ אַריין, ווערט דאָ נישט פערפרעסט, נאָר מען נוצט עס טאַקע געהעריג אויס. גלייך ווי מען וואָלט זאָגען: „איהר צאָהלט אונז טאַקע מיט פוין ותקלין, אָבער נעמט זיך דערפאַר אָפּ אַ היבש ביסעל עסטעטיק און געשמאַק.

די נייע פּראַכט-ווילעס זענען נאָך נישט איינגאַנצען אויסגעפערטיגט און דאָ איז שוין דער סעזאָן פאַר דער-נאָז. נאָר אַזוי איז שוין אונזער אַרבייטס-סיסטעם. מיר קענען נישט דעם ענגלי-שען כלל „טיים איז מאָני" („צייט איז געלד").

טאָמער מיינט איהר, אַז אין יעדען אָרט ווייסט מען דאָ נישט וועגען דעם כלל, האָט איהר אַ גרויסען טעות. דאַכט זיך, אַז עס איז נישטאָ נאָך איין אָרט, וואו מען זאָל אַזוי שטאַרק וויסען וועגען דעם, אַז צייט איז געלד, ווי אין קריניצאַ.

יעדער טאָג ברענגט און איז מסוגל צו ברענגען שווערע טויזענדער.

דערווייל איז די בעוועגונג נאָך אַ שוואַכע, אָבער קנאַפּע טויזענד געסט זענען שוין דאָ אין קריניצאַ. די מוזיק שפּילט שוין טראָג גאַנץ לייטיש פון דעם נייעם געשמאַקפולען בנין, וואָס איז אויפגעבויט אין גריכישען סטיל. אינ'ם פּאַרק שפּאַצירען שוין אויפגעפּוצטע די עקודים — נקודים וברודים. די דאָזיגע אָריגינעלע בריינשע שירעם, וועלכע מען דאַרף דערווייל נאָך נישט האָבען, ווייל, ווי איהר ווייסט, איז דערווייל נאָך „רעגענדיג"... און אויך דאָ קאָפּט עס צוטאָל און אַ קעלטער ווינד נעמט אַדורך די ביינער. די „ראָמאַנטיק" בליהט אויף צוליב דעם גאַנץ שטאַרק, ווייל די אמת'ע חברה-לייט וואַרטען אויף אַביסעלע שפּע-טער, ווען עס וועט זיין רוישיגער און אומפּעלדיגער און נישט אַזוי אידיליש שטיל...

נור פונדעסטוועגען, טוט זיך שוין עפּיס, מען זעהט שוין פערליבטע פּאָר-לעך און מענשען, וואָס האָבען נאָר, וואָס געמאַכט „בעקאַנטשאַפטען". און מען וואַרפט זיך צו הייסע, נישט צום וועטער צוגעפּאַסטע, בליקען. ווי זאָגט מען: „די ליבע גליהט אויך אין דער קעלט"...

געהען די נייע שטראָמע מינים, ופ-הען די אַלטע ווילעס אויס, ווי אַלטע מיוחסים מיט זייערע זיידענע אָבער צע-פליקטע און אָבגעטראָגענע קליידער. אמת די ווילעס זענען נאָך דאָ, זיי שטע-הען נאָך, אָבער זייערע טעג זענען גע-צעהלט; זיי וועלען מוזען מאַכען פּלאַץ פאַר דעם יונגען און שטאַרקען און מעהר עסטעטישען בנין, וועלכער געהט מיט שטאַרקע שריט פאָראויס.

דערווייל האָט זיך דער סעזאָן ערשט אָנגעהויבען. די ווייט-זיידענע דאַמען מיט די שטייף-רעקיגע הערדן, וועלכע האָבען אינטערעסע עפּיס אַ תּחם צו קויפען, קו-מען ערשט אָנקוקען, וואָס און ווען זיי וועלען קויפען. זיי פערטרייבען זיך דע-מיט די לאַנגווייל און דעם סוחר נודען זיי אָב. ער האָט אָבער קיין ברירה נישט דער סוחר פון געדולדיג ווייזען, און וואַרטען, ביז זיין צייט וועט קומען. דע-מאָלט וועט ער זיך נוקם זיין כפל כפלים, ווי זיין מנהג איז.

יאָ, וואָס נאָך? אינטערעסאַנט איז, אַז גראָד איצט, ווען מען קומט קיין קרי-ניצאַ שעפּען, געבען די בעדער, אויך גוטע, ריינע לופט, — האָט מען זיך גע-נומען אויסבאַסטערען דעם „שאָסע". טאַקע נישט שלעכט. נור מען האָט גע-נומען אַזוי פיל אַרבייטער אין די בני מעים פון דער ערד, אַז עס איז אַ רכבער תמרות עשן, מען ווערט שיעור נישט דערשטיקט פונ'ם שטויב. די אַרבייט איז אויך נישט אַ זעהר סימפּאַטישע. דאָס איז שוין ממש אומגעלומפּערט, אַז מען האָט זיך נישט געקאָנט אַנ'עצה געבען און געהאַרט מיט דער אַרבייט, ביז היינט. וואו זענען געווען די פערוואַלטערס פון קריניצאַ? האָבען אפשר אַ גאַנץ יאָהר אויסגעפּעהלט אַרבייטער? נור אַז מען האָט אַנגעשטופּטע קעשענעס ווערט מען, ווי עס זעהט אויס, שטומפּיג, ווי אַ האָלץ און מען האָט קיין זין נישט פאַר אָרד-נונג און סיסטעם.

אַזוי זעהט דערווייל אויס די התחלת פון זומער-סעזאָן אין קריניצאַ.

יאָ עיקר שכחתי: די געוונדהייטס-פערהעלטנישען זענען דאָ אין גרעסטער אָרדנונג. די ידיעות בנוגע קריניצאַ, אויס-בעזויגען פונ'ם מינגער.

רויבער-אטאמאן 12 מאל פער'משפט צום טויט.

איצט האט די פאריזער פאליציי איהם ארויסגענומען פון בעט אין זיין רייכער ווילע.

דער פאריזער פאליציי איז ענדליך געלונגען צו כאפען דעם גרעסטען פער־ברעכער און אנפיהרער פון א רויבער באנדע אין שפאניען אנטאניא אימענעץ.

דער דאזיגער רויבער-אטאמאן איז אין שפאניען 12 מאל פערמשפט געווא־רען צום טויט און איז יעדעסמאל אנט־לאפען פון תפיסה.

בלויז אין די לעצטע צוויי יאהר וואס ער האט מיט זיין באנדע בראבירט אין פאריז האט ער בעוויזען אויסצוברעכען ביז 200 קאסעס.

ענדליך האט די פאליציי בעוויזען איהם צו ארעסטירען אין זיין אייגענער ווילע, בעת דער באנדיט האט זיך גאר־נישט גערעכנט דערויף און איז גאנץ גע־שמאק געשלאפען אין בעט.

ווען די פאליציי האט שפעטער גע־מאכט א רעוויזיע אין דער ווילע, וואס האט אויסגעזעהן ווי א בעשיידענער פא־לאץ פון א רוהיגען רייכען בירגער, ארומגערינגעלט פון א שעהנעם גארטען, האט זי דארט געפונען א גאנצען ארסע־נאל רעוואלווערן פון די מאדערנסטע קאנסטרוקציע, ווי אויך אפאראטען צו אויפצוברעכען קא־סעס.

אימענעץ, וואס איז אליין געווען פון פאך א טעכניקער, האט אנגעווענדעט אלע זיינע כחות צו שאפען אזעלכע כלים, מיט וועלכע מען קען אזוי לייכט עפענען די שטארקסטע קאסעס, ווי א שכטעלע סאר־דינען.

בעת די פאליציי האט דעם באנדיט ארעסטירט, האט ער געלייקענט שטארק און בעוויזען, אז ער זאל דאס זיין דער גע־זוכטער רויבער-אנפיהרער. די פאליציי האט אבער געהאט געגען איהם אלע בעווייזען און עס איז איהם נישט גע־לונגען מעהר זיך ארויסצודרעהען פון זיינע הענד.

אידער אימענעץ איז געפאהרען קיין פראנקרייך האט ער אנגעהערט צו א רוי־בער באנדע, וואס האט אויסגעפיהרט אײ־נעם פון די סענסאציאנעלסטע פערברע־כענס אין דער קרימינאל-געשיכטע פון שפאניען. ער האט בעהערט צו דער באנדע, וואס האט ערמארדעט דעם ערץ־בישאף פון סאראגאזא.

דאן האט ער צוזאמען מיט זיינע חברים אין יאהר 1920 ערמארדעט דעם גובערנאטאר פון בארצעלאנא.

מיט א יאהר שפעטער האט ער אנגע־פיהרט מיט דעם אנפאל אויף א צוג גע־בען בארצעלאנא. דערביי זענען אומגע־בראכט געווארען אייניגע באהן-ארביי־טער. זיי האבען דאן צוגערויבט אנ'ערך 200,000 פעזאס.

זיין לעצטע שטיקעל מלאכה אין שפא־ניען איז בעשטאנען דערין, וואס ער האט געפרובט צושפרענגען א גאנק מיט דער הילף פון דינאמיט. אבער דא האט זיך די שפאנישע פאליציי פעסט בענומען אויסצוגעפינען זיינע שפורען. ביז ער האט זיך מיישב געווען און גע־מאכט לך קיין פראנקרייך.

אין יאהר 1923 האט אימענעץ מיט זיין באנדע אויסגעפיהרט דעם ערשטען רויב אנפאל אין פראנקרייך. גע־אליך בערויבט די קאסעס און לאגערן פון א פאבריק נעבען פאריז.

די פאליציי איז אבער דאן געלונגען צו פאקען אייניגע פון זיין באנדע. 2 זענען פעראורטיילט געווארען צום טויט, פאר מארדען בעת'ן אנפאל. איינער האט בעקומען לעבענסלענגליכע תפיסה און איינער איז אנטקומען.

אימענעץ, וואס האט יעצט בײַ זיין באנדע געטראגען דעם נאמען „על בער־רא" איז אבער געבליבען אויף דער פריי און צוזאמען מיט דעם שעף פון זיין „גענעראלשטאב" על מיטאלעגא האבען זיי ווידער געארבייט מעשים.

לעצטענס האבען זיי בראבירט אין אינדוסטריע פארשטאט פון פאריז, דער־בײַ זענען זיי געווען אזוי פעסט ארגא־ניזירט, אז זיי האבען מעט צוויי אנפא־לען וועכענטליך דורכגעפיהרט אונגעש־טערט.

מען גלויבט, אז דאס האט אימענע־צע'ן געמוזט פערראטען איינער פון זיין באנדע, ווייל ביז אהער האט ער אזוי געשיקט געארבייט, אז מען האט אפילו קיין שפור נאך די רויבערייען נישט גע־קענט ענטדעקען.

קינסטליכע אינזלען אויפ'ן אטלאנטישען אקעאן

לינדבערג'ס געלונגענער פליה גיט א שטויס מעגליך צו מאכען דעם לופט-פערקעהר צווישען אייראפא און אמעריקא.

א טעכנישער חלום האלט בײַם פער־ווירקליכט ווערען. א פלאן, וואס איז מיט א קורצער צייט צוריק נאך בעטראכט געווארען אלס אוטאפיע, נעמט איצט אן רעאלע פארמען.

אין פאריז האבען זיך פעראייניגט א רייה בעלגיש-פראנצויזישע קאפיטאליסטען מיט'ן צוועק אויסצובויען קינסטליכע אינזלען אין אטלאנטישען אקעאן, כדי אזוי ארום לייכטער צו מאכען די רייזע פון אייראפא קיין אמעריקא אויף לופט־שיפען.

די געזעלשאפט האט א קאפיטאל פון 800 מיליאן פראנק, וואס קען קלעקען אויף דורכצופיהרען די אונטערנעהמונג.

די טעכנישע פרטים פונ'ם פלאן זענען כמעט שוין אויסגעארבייט. עס איז אויס־געקליבען געווארען א קאמיסיע פון פאך־לייט און בערימטע אינזשעניערען, וואס טרעטען צו צו דער רעאליזירונג פונ'ם פלאן. די געזעלשאפט גלויבט, אז די גרויסע קאסטען פון די אינוועסטיציעס, וועלען בקרוב קענען געדעקט ווערען, ווייל דאס געשעפט וועט לוינען.

צום ערשטען מאל איז ענטשטאנען דער פלאן פון בויען קינסטליכע אינזלען אין אקעאן באלד נאך דער וועלט-מלחמה. דאמאלסט אבער האט מען דעם פלאן אויפגענומען ווי א אוטאפיע.

אבער אין יאהר 1922 האט מען שוין דער פאריזער אקאדעמיע צוגעשטעלט א גענויען פלאן פון דער דאזיגער פאנטאס־טישער אונטערנעהמונג. די קאמיסיע פון געלעהרטע, וואס די אקאדעמיע האט בעפול־מעכטיגט צו שטודירען [illegible] פראיעקט, האט אבער באלד געמוזט מודה זיין, אז ביי אונזערע הײַנטיגע טעכנישע מיטלען איז דער פראיעקט דורכאויס אויספיהר־באר.

אלע די דאזיגע פלענער — עס אי־בען געווען פערשידענע פלענער פון דער זעלבער אונטערנעהמונג — זענען אבער געבליבען ליגען אין ארכיוו פון דער אקאדעמיע, ווייל עס האט זיך נישט גע־פונען אזא קאפיטאליסטישע געזעלשאפט, וואס זאל וועלען פינאנסירען די בעהאנ־טע אונטערנעהמונג. דאמאלסט האט מען דעם פערקעהר אין דער לופט צווישען אייראפא און אמעריקא נאך געהאלטען פאר א ווייטען חלום. אבער דער גליק־ליכער פליה לינדבערגס האט געגעבען א שטויס צו דער פראקטישער דורכפיה־רונג פון דעם פאנטאסטישען פלאן.

לויט איין פלאן זאל די אינזעל בע־שטעהן פון א מין שווימענדער בריק, וואס וועט אונטערשטיצען זיין בכח אויס־צוהאלטען אלע שטורמען און ברויזיגע ים-כוואליעס. א אנדער פלאן אבער זעהט פאר די אינזעל צו בויען אזוי ווי א נאטירליכע אינזעל. אויף די אינזעל וועט זיך געפינען איינער צי צוויי גרויסע לייכט-טורעמס מיט עלעקטרישע רעפלעק־טארען, וואס וועלען בעלייכטען די לופט־פליהער דעם וועג און זיי אנווייזען, אז דא איז א לופט-סטאציע.

אויף דער אינזעל זאל אויך איינגע־ארדענט ווערען א מאדערנער האטעל, א דראהטלאזע טעלעגראפישע סטאציע, א מעטעאראלאגישע סטאציע און א ווארשטאט צו רעפערירען די אעראפלאנען.

פון שערבורג ביז די אמעריקאנישע ברעגעס זאלען אויפגעבויט ווערען 6 אזעלכע אינזלען, דערווייטערט איינע פון די אנדערע אויף א גלייכען שטח, וואס וועט גענוג זיין כדי דעם לופט-פערקעהר מיט צו פערלייכטערן און צו זיכערן. דערווייל אבער ערווארט מען בקרוב צו בויען די ערשטע אינזעל.

גאלד, בלוט און פרויען.

א ראמאן פול מערקווירדיגע איבער־לעבענישען און ליידענשאפטען.

(27-טע פארטזעצונג).

מיט די דאזיגע ווערטער האט ער אנידערגעלעגט א פאר גאלד-שטיק אויפ'ן טיש.

— גוט, מיין פריינד! מארגען אין דערפריה וועל איך געהן צום טורעם פון טשעמני און וועל איבערגעבען דעם בריף.

— דאס איז אבער נאך נישט אלץ — האט דער שוואכער בעטלער ווייטער געזאגט — איך האב נאך א ביטע צו דיר. ווען דו וועסט איבערגעבען דעם בריף אין טורעם פון טשעמני זאלסטו געהן אין שלאס טאקי און בעטען, מען זאל דיך צולאזען צו דער גרעפין עלווירא.

— ווען דו וועסט קומען און וועסט איהר זאגען, אז זי זאל אליין נישט פאהרען קיין בודאפעסט, נאר זי זאל שיקען איהר מוטער. ווען זי וועט אליין פאהרען קען איהר בעשעהן אנ'אומגליק. — וואס רעדט איהר יאקי? ווי קען איך עס זאגען דער שטאלצער גרעפין?

— דו טוסט איהר דערמיט פיל גוטעס און האסט מיר טוען גוטעס, מעגען מיר עס זאגען פריי און אפען יעדען אין די אויגען.

— פארוואס געהסטו אבער אליין נישט? — האט אלעקסאנדער געפרעגט. איך ווייס דאך, אז די האסט ליב צו טון גוטעס?

— אך! איך זאל עס נאר קענען, וואלט איך עס געוויס געטון! — האט דער אלטער אויסגערופען — איך קען עס אבער נישט, ווייל איך מוז בלייבען דער שוואכער בעטלער.

— וואס זאל איך אבער טון, ווען מען וועט מיך אבער נישט צולאזען צו דער יונגער גרעפין?!

— דאן איז שלעכט, דאן, דאן גיב איבער דעם פערוואלטער פון שלאס טאקי, אז א פריינד האט דיר געזאגט, אז די יונגע גרעפין פון טאקי דארף נישט פאהרען קיין בודאפעסט. עס קען איהר פאסירען אנ'אומגליק.

— גו, גוט! איך וועל דאס אויך טון — דו ביסט מיין גוטער און אל־טער פריינד! דו ביסט ווערט, אז איך זאל טון, וואס דו פערלאנגסט פון מיר.

אטליכע מינוטען האבען ביידע אלטע לייט געשוויגען. יעדער איז געווען פערטיפט אין זיינע געדאנקען. יעדער האט געהאט טרויעריגע ערינערונגען פון א פערגאנגענעם לעבען.

— הער נאר אלעקסאנדער — האט פלוצלינג דער אלטער יאקי, דער שוואכער בעטלער געזאגט, דו האסט מיר שוין נישט איינמאל בעוויזען א געפעל־ליגקייט. איך ווייס עס. איך פיהל עס. איך בין דיר זעהר דאנקבאר. עס איז שוין געקומען די צייט, איך זאל עפעס טון פון דאנקבארקייט. זיי זיכער, אלטער פריינד, איך פערגעס דיך נישט. איך האב דיך שטענדיג אין זין. איך האף, אז אין א קורצער צייט ארום וועל איך זיין אומשטאנד דיר צו בעצאהלען פאר אלץ, וואס דו האסט מיר געטון.

— גענוג! גענוג! פריינד אלעקסאנדער — האט דער שוואכער בעטלער אויסגערופען — דער לאטיינער האט א שפריכווארט: ספירא—ספערא — אזוי לאנג איך אטעם, מוז איך האפען.

— האפען? האפען? — האט טרויעריג געפרעגט אלעקסאנדער — גיב א קוק אויף אונזערע קעפ און אונזערע געזיכטער. דאס איז דער שניי און דער אייז פון ווינטער. וואס ווייסער עס ווערט דער שניי, קאלטער ווערט דאס אייז. ווייסע זילבערנע פעדעם בעדעקען אונזערע קעפ און אונזערע געזיכטער. דאס איז דער שניי און דער אייז פון ווינטער.

— נישט אזוי טרויעריג, אלעקסאנדער! נישט אזוי פערזארגט! ווען מיר שטעהען שוין מיט איין פוס אין קבר, גרוב, אויך דאן פלאנצען מיר דעם גרינעם בוים פון האפנונג. ביידע אלטע לייט האבען געשוויגען. זיי האבען בעריהרט א געגענשטאנד, וואס איז ביידען נישט געווען אנגענעם. ענדליך האט זיך אלעקסאנדער אויפגעהויבען, געגעבען זיין פריינד די האנד און אוועקגע־גאנגען.

17-טע קאפיטעל.

דער אנפאל.

עס איז פינסטער, אויפ'ן בראשען טראקט נישט ווייט פון בודאפעשט שלעפט זיך א קארעטע. עס האט דעם גאנצען טאג גערעגענט. די שאסיע, פעטע ליימיגע ערד איז געווארען אזוי אדורכגעווייקט און אדורכבעטייקט, אז די רעדער פון דער קארעטע קריכען ערגער אין דער בלאטע ביז אין די אקסען.

אין דער קארעטע זיצט נאר איין איינציגער רייזענדער. דער קוטשער טרייבט די פערד און שלאגט זיי ווי ווייט ער קען. עס איז געווארען פינסטער, דער איינציגער רייזענדער אין דער קארעטע האט זיך אנגעשפארט אין דער האנט און אנטשלאפען געווארען.

— שטעה — האט פלוצלינג אויסגעשריגען א גראבע און ווילדע שטימע. דער קוטשער האט זיך דערשראקען און אנגעהויבען צו טרייבען זיינע פערד נאך שנעלער. א געשריי. דער קוטשער איז אראבגעפאלען פון זיין הויכען זיץ. זעקס מענשען האבען אנגעכאפט די פערד ביי די לייצעס. דאס טירעל פון דער קארעטע האט זיך געעפענט און א הויכער, קרעפטיגער יונגער־מאן איז ארויסגעשפרונגען פון דער קארעטע. ער האט געהאלטען אין דער האנט א בלויזע שווערד און האט זיך געקעהרט מיט איהר.

— אוועק פון דאנען, מערדער! איהר וועט מיך אזוי גיך נישט האבען! — האט ער אויסגערופען.

ער האט זיך געווארפען אויפ'ן ערשטען מערדער, וועלכער איז געשטאנען נעבען איהם, און האט איהם פערוואונדעט.

— גו, מיין הערר! איהר זענט עפעס צו שטרענג! האבען אויסגע־רופען די איבעריגע און ארומגערינגעלט איהם פון אלע זייטען.

וואס קען מאכען איינער געגען פינף!

בעארג פון טאקי — דאס איז געווען דער רייזענדער — האט זיך גע־ווערט, ווי ווייט ער האט געקענט. ער האט פערוואונדעט נאך איינעם פון די מערדער. באלד האט זיך אבער פון איהם געגאסען דאס בלוט. נאך א זעץ פון הינטען א קלאפ און דער אומגליקליכער איז געפאלען צו דער ערד.

— אך, מיין מוטער! מיין שוועסטער! — האט ער אויסגעשריען און איז געפאלען אין חלשות.

די רויבער און מערדער האבען אנגעהויבען צו זוכען אין זיינע קעשענעס. זיי האבען געפונען א שווערען בייטעל מיט געלד, וואס זיי האבען צוגענומען. דאן האבען זיי צוגענומען אלץ, וואס זיי האבען געפונען אין דער קארעטע. זיי האבען אפגעבינדען די וואליזע — א שווערער קאסטען, וואס איז געווען צוגעבונדען אונטער דער קארעטע — און זענען פערשוואונדען געווארען.

אין דער צייט, ווען בעארג פון טאקי האט זיך געראנגעלט מיט זיינע מערדער, איז איהם ארויסגעפאלען פון בוזעם א פארטפעל. ער איז אראבגעפא־לען אויף דער ערד און די רויבער האבען איהם נישט געקענט זעהן אין דער פינסטער.

דאס איז געשעהן אין וואלד, איינע ווייסט אונטער בודאפעשט, די הויפט-שטאט פון אונגארן. אין א צייט ארום זענען אנגעפאהרען מענשען און האבען דערזעהן, ווי א קארעטע שטעהט אויפ'ן וועג. מען איז ארויסגעגאנגען און אנגעצונדען פייער און מען האט דערזעהן א שרעקליך בילד.

(פארטזעצונג פאלגט)

א שפאנענדע געשיכטע מיט א יודיש מעדעל,

וועלכע איז פערוואגעלט געווארען קיין כינע און געשפילט א גרויסע ראלע אין בעשיצען דארט די קריסטען.

זי איז אריינגעפאלען אין דער נעץ פון די מיסיאנערען, האט זיך אבער געשיקט פון זיי ארויסגעדרעהט.

ווי בעוואוסט, האבען זיך די כינעזישע רעוואלוציאנערען פערנומען ארויסצוטרייבען פון כינא אלע אויסלענדער, איבער־הויפט די מיסיאנערען, וואס זענען דארט מיט'ן צוועק, כדי צו פערשפרייטען קריס־טענטום צווישען כינעזישען פאלק.

אין נאנקין האט זיך איצט אפגעשפילט א מערקווירדיגע סצענע:

עטליכע מיסיאנערען פון ענגלאנד, וועלכע האבען זיך דארט אויפגעהאלטען א לענגערע צייט, זענען ארומגערינגעלט געווארען פון כינעזישען המון, וועלכער האט זיי געטריבען, פערפערענדיג פון זיי, ניכף צו פערלאזען די שטאט.

די לאגע איז געווארען געפעהרליך. יאן האבען די מיסיאנערען ארויסגע־שטעלט א יונג מיידעל פון א יאהר 22 אדער 23. באלד ווי זי האט זיך בעוויזען, איז דער כינעזישער המון שטיל געווארען און אלע האבען מיט נייגיריקייט און רעספעקט געקוקט אויף איהר און גע־ווארט צו הערען, וואס זי האט זיי צו זאגען.

דאס מעדעל, זעהר א שעהנע, מיט אנ'אויסדרוקספולען פנים, האט אויפגע־צויגען איהרע הענד צום המון און גע־בעטען, מען זאל זיך נישט לאזען מיט־רייסען פון די ווילדע אינסטינקטען און זיין רוהיג.

איהרע רייד האבען געמאכט אנ'איינ־דרוק, ווייל באלד איז דער המון שטיל געווארען. דאס מעדעל איז ערשט א יאהר געווען מיט דער מיסיאנערישער גרופע אין נאנקין און איז דארט בעליבט גע־ווארען ביי דער גאנצער בעפעלקערונג, ווייל זי איז געווען אינגאנצען אנדערש ווי די אנדערע אויסלענדער.

דאס מעדעל האט ווייטער בערעדט, אז אין מיטען איז געווארען א טומעל צווישען עולם. א פרוי פון א יאהר צוועלף-און-פופציג, אנ'אייראפעערין, האט זיך מיט אלע כחות געשטופט צווישען המון כינעזער, דורכשלאגענדיג איהר וועג צו דער קליינער טריבונע. אויף וועלכער דאס מעדעל איז געשטאנען.

ווען זי האט דערגרייכט איהר ציל און א קוק געטון אויפ'ן מעדעל, האט זי ארויסגעלאזט א מורא'דיג געשריי און געפאלען אין חלשות.

אבער אין דעם זעלבען מאמענט האט אויך דאס מעדעל ארויסגעלאזט א גע־שריי און שנעל צוגעלאפען צו דער על־טערער פרוי און מונטערענדיג זי — בע־דעקט איהר פנים און הענד מיט קישען.

דער גאנצער עולם איז געשטאנען ארום, ווי פערגליווערט; קיינער האט נישט געוואוסט וואס דא קומט פאר, אבער יעדער האט געפיהלט, אז דא שפילט זיך אפ עפעס א גרויסע טראגעדיע.

ווען די פרוי איז געקומען צו זיך, האט זי ארומגעכאפט דאס מעדעל, איהר אנגעהויבען קושען, נאר באלד האט זי איהר פון זיך א שלייידער געטון און בערופען ווערטער אין א שפראך, וואס קיינער פון די ארומיגע האט נישט פער־שטאנען.

דאס מעדעל האט איהר עפעס געענט־פערט און ענדליך זענען ביידע גע־גאנגען צו דער וואוינונג פון דער פרוי אין נאנקין.

איצט ווערט דערצעהלט אין דער יודיש־ענגלישער צייטונג „איזראעל'ס מעסענ־דזשער", וואס ערשיינט אין שאנכאי די מערקווירדיגע געשיכטע, וועלכע מאכט פער־שטענדליך, וואס עס איז פארגעקומען צווישען דעם מעדעל און דער עלטערער פרוי.

דאס מעדעל און די פרוי זענען מו־טער און טאכטער, וואס האבען זיך פער־לוירען איינע די אנדערע, ווען זיי זענען בײַם אויסברוך פון דער באלשעוויסטישער רעוואלוציע אנטלאפען פון רוסלאנד און דורך כינא געוואלט פאהרען קיין אמע־ריקא. אבער אין כינא האבען זיי זיך פערלוירען איינע די אנדערע.

דאס מעדעל, וועמענס נאמען איז רחל אלבינס, א יודישע טאכטער, האט זיך א פערצווייפעלטע ארומגעשלעפט איבער כינא, זוכענדיג איהר מוטער, מיסעס אל־בינס, אבער איהר זוכען איז געווען אומ־זיסט. זי האט אנגעהויבען קלערען, אז

(ענדע אויף זייט 6)

דער לאנדאנער בעל-שם.

אין דער מיטע פון 18. יאהר-הונדערט האט ר' יצחק לוריע'ס א תלמיד געהאט א סך אנהענגער צווישען יודען און קריסטען.

אין דער יודישער היסטארישער גע־זעלשאפט אין לאנדאן האט די טעג ד"ר ק. דושינסקי געהאלטען א פארלעזונג איבער דעם לעבען פונ'ם לאנדאנער בעל-שם, חיים שמואל פאלק.

פאלק, וואס האט געהאט א שם פאר א גרויסען מקובל און בעל-מופת, איז געקומען קיין לאנדאן אין יאהר 1742 און איז דארט אויך געשטארבען מיט 40 יאהר שפעטער.

די פארלעזונג פון ד"ר דושינסקי איז געווען אילוסטרירט מיט ציטאטען פון א טאג-בוך, וואס פאלק'ס א חסיד, א גע־וויסער הערש, האט איבערגעלאזען. אינ'ם טאג-בוך זענען פערצייכענט זכרונות פון זיין רבי'ן פון יאהר 1747 ביז'ן יאהר 1751.

די צייט פון דער מיט פון 18. יאהר־הונדערט איז געווען פאר יודען אין פיל לענדער א טרויריגע און דער פערצווייפעלטער מצב האט געפרוכפערט די מיס־טיק און דאס גלויבען אין וואונדער.

ר' חיים שמואל פאלק'ס נאמען אלס בעל-מופת איז געווען בעקאנט נישט נאר צווישען יודען נאך אויך צווישען פיל קריסטען. ער האט געוואוינט אין מזרח-זייט פון לאנדאן, אבער זיינע מופתים האט ער בעוויזען אויך אין אנ־דערע טיילען פון דער שטאט.

פאלק האט זיך געהאלטען פאר א תלמיד פון אר"י הקדוש און זיין חסיד הערש דערצעהלט פיל וועגען זיינע השבעות און מופתים. זיינע חסידים הא־בען געגלויבט, אז קיין זאך איז פאר איהם נישט צו שווער און ער איז מסוגל צו טון די גרעסטע וואונדער.

דאס דאזיגע טאג-בוך פונ'ם יוד הערש, וואס איז ווייזט אויס געווען דעם בעל-שם'ס א סעקרעטאר, דערצעהלט אויך, וועגען דעם גינסטיגען פינאנציעלען מצב, אין וועלכען פאלק האט זיך געפינען. דאס איז אויך צו זעהן פונ'ם בעל-שם'ס צוואה, אין וועלכע ער האט איבערגע־לאזען א יעהרליכע פענסיע פאר די לאנ־דאנער רבנים און אויך פאר אנדערע וואוילטעטיגע צוועקען.

אזוי למשל בעקומט נאך עד היום דער לאנדאנער רב הכולל א יעהרליכע פענסיע פון 4 ענגלישע פונט, וואס ווע־רען איהם אויסגעצאהלט אין טאג פון בעל-שם'ס יאהרצייט.

אין דער דיסקוסיע, וואס האט זיך ענטוויקעלט נאך דער פארלעזונג, האט זיך אויך בעטייליגט לוסיען וואלף, דער פרעזידענט פון דער יודישער היסטארי־שער געזעלשאפט. די בעטייליגטע אין דער דיסקוסיע האבען אבער דעם בעל־שם בעצייכענט אלס אוואנטוריסט, וואס האט די קבלה אויסגענוצט פאר זיינע מאטעריעלע אינטערעסען. אין דער דא־זיגער מיינונג האט זיך אויך געהאלטען דער פערשטארבענער גרויסער יודישער היסטאריקער ד"ר שעכטער.

לאדזשער כראניק.

פון ספירימוס-מאנאפאל.

דער לאדזשער ספירימוס-מאנאפאל מעלדעט מיט, אז די מלוכה'שע פאבריק פון ספירימוס-אויסארבייטונגען נימט צוריק די אפגענוצטע די קאסטעס פון טראנספארטירן די סחורות און די געפעסן פון די אפגענוצטער לויט פאלגענדע פרייזן: פאר א פלעשל פון 1 ליטער — 2 גראשען, פון 5.0 און 0,25 — 1 גראשען.

די קאמינס-הירטאווניקע פון פושענאנסקי און שוקפים איז מחויב צוצושטעלן אלקאהאל-משקאות אהן שום אפצאהל פאר'ן טראנספארט און מיט אומזיסט אפנעמען לערע פלעשלעך.

בימען אויס אימפארט.

דער צענטראלער סוחרים- און פאבריקאנטן-פעראיין (פעטריקאווער 10) גיט איבער מיטצוטיילן, אז ער נעמט אן בימעס ביז'ן 8 יוני ה. י. וועגן אימפארט פון רעגלאמענטירטע סחורות אויפ'ן דריטן קווארטאל 1927 י.

נאכ'ן 8. יוני וועלן קיין בימעס מער נישט אנגענומען ווערן און די בימעס וואס וועלן צוגעשיקט ווערן וועלן אפגעלעגט ווערן ביז אקטאבער.

די בימעס דארפן אפגעגעבן ווערן בעזונדער אויף יעדער פאזיציע פון צאל-טאריף און בעזונדער אויף יעדן חודש.

פארוואס איז נאך נישט אנגעקומען די פעראָרדנונג

פונאנדערצולאזן דעם לאדזשער שטאט-ראט.

(ע) זיינע עטליכע וואכן פריער ברענגען די צייטונגען ידיעות, אז אליאר מאג זאל אנקומען א פעראָרדנונג פון אינערן מיניסטער פונאנדערצולאזן דעם שטאט-ראט. אין די קרייזן פון שטאט-ראט איז מען נאך מיט 2 וואכן צוריק געווען זיכער, אז די פעראָרדנונג וועט אנקומען ביז דעם 25. מאי. ווי מיר האבן ווייסן זיך, איז די פראגע פון פונאנדערלאזן דעם שטאט-ראט אפגעלעגט געווארן אויף עטליכע וואכן נישט צוליב וויכטיגע פרינציפיעלע טעמים, נאר צוליב א גאנץ אנדערער סבה.

נאך מיט 2 וואכן צוריק איז די פעראָרדנונג געלעגן גרייט אין מיניסטעריום און געוואלט, ווי מיר האבן שוין מיטגעטיילט, די הינטיגע וואך צוגעשיקט ווערן דעם לאדזשער וואיעוואדא יאשמשאלט. אין דער לעצטער מינוט איז מען אין אינערן-מיניסטעריום געקומען צום בעשלוס, אז איצט, ווען א גרויסער טייל פון די בעאמטע און די קאמונאלע רעגירונגס-אינסטיטוציעס געפינען זיך אויף אורלויב און די בעפעלקערונג צעפאהרט זיך אויף זומער-וואוינונגען, וואלטן די וואהלן נישט אפגעשפיגלט די ווירקליכע כחות-פערהעלטנישן פון דער לאדזשער בעפעלקערונג.

אזוי צום ביישפיל וואלטן די ארבייטער, וואס פאהרן נישט אוועק צו זומער-צייט ארויס פון דער שטאט טאקע געווינען צו די וואהלן, פעת די בירגערליכע בעפעלקערונג און די בעאמטע וואלטן זעהר קנאפ געשטימט. די אינטערעסן פון דער שטאט לאזן זיך נאך נים אזוי פערלאמענטאריש רעגירן צו האבן די פליכט צו קומען פון דארף קיין לאדז אפצוגעבן די שטימע.

אין דער היינטיגער וואך האט געזאלט פארקומען א זיצונג פון שטאט-ראט, אזוי ווי עס'האט געזאלט בעשטעטיגט ווערן דער פארשלאג פון די ארבייטער פראקציעס פונאנדערצולאזן דעם שטאט-ראט. די זיצונג קומט נישט פאר צוליב דעם דרוק פון מאגיסטראט דערפאר, ווייל אויף דער זיצונג וואלט דער פארשלאג זיכער דורכגעפאלן. דער מאגיסטראט האט נאך צו ערלעדיגן א סך וויכטיגע ענינים וואס פאדערן פריהער א בעשלוס פון שטאט-ראט. דער שטאט-ראט קען אבער נישט געבן קיין אויסערגעוועהנליכע פולמאכטן דעם מאגיסטראט אליין צו ערלעדיגן די ענינים פאר דער שטאט, ווייל דאס שטעהט אין סתירה מיט די פאראגראפן פון דער זעלבסטפערוואלטונג.

דעפ. ד"ר ראזענבלאט'ס בעריכט

פון די זיצונגען פון אקציאנס-קאמיטעט.

אויף וואס זענען פערוועגדעט געווארן די געלדער פון „קרן-קימת" און „קרן-היסוד"?

(ג) עהערגעכטן נאכמיטאג, פון האלב 11 ביז 2 בייטאלט האט דעפ. ד"ר ראזענבלאט, אלס מיטגליד פון גרויסן ציוניסטישן אקציאנס-קאמיטעט, אפגעגעבן א בעריכט פון די לעצטע זיצונגען פון אקציאנס-קאמיטעט, וואס זענען פארגעקומען אין לאנדאן. דער גרויסער עולם האט דעם בעריכט - רעפעראט פון רעפ. ד"ר ראזענבלאט אויסגעהערט מיט פיל אינטערעס.

צוליב דער שפעטער צייט האט רעפ. ד"ר ראזענבלאט געמוזט איבעררייסן דעם רעפעראט. קומענדיגן מיטוואך אווענד וועט פארקומען דער המשך. אין דעם זעלבן אווענד וועט דער העברעאישער שריפטשטעלער ש. משערנאוויטש פון ארץ ישראל רעפערירן א.ד.ט „אויף וואס זענען אויסגעגעבן געווארן די געלדער פון קרן-קימת און קרן-היסוד און ווי אזוי דארפן די ראזינגע פאנדן פערווענדעט ווערן?".

נאך דעם רעפעראט וועט פארקומען א דיסקוסיע.

וועד דארף זיך היינט שטעלן אויף די פאבאר-קאמיסיעס?

היינט דארפן זיך אויף דער ערשטער פאבאר-קאמיסיע אויף טראגוטא 10 שטעלן די פאבאר-אנגעהעריגע פון יאהרגאנג 1906, וואס וואוינען אין שטח פון 3-טען קאמיסאריאט—

H. Ch. I. J.

K. — מארגען

אויף דער צווייטער קאמיסיע אויף זאקאטנא 82 דארפן זיך היינט שטעלן די פאבאר-אנגעהעריגע פון יאהרגאנג 1906, וואס וואוינען אין שטח פון 10-טען קאמיסאריאט און וואס זייערע נעמען הויבן זיך אן פון די ליטערעס:

K. L. Ł. M. N. O .P.

R. S. T. U. W. Z. Ź. — מארגען

—0—

קאנפערענץ ביים וואיעוואדא וועגן סכסוך צוליב'ן ענגלישען שבת

(ב) אין צוזאמענהאנג מיט די אונאויפהערליכע סכסוכים אין די פאבריקען צוליב'ן ענגלישען שבת, איז נעכטען אין וואיעוואדזשטווא-אמט פארגעקומען א קאנפערענץ מיט דעם אנטייל פון די פארשטעהער פון די ארבייטער-פעראיינען.

דעפ. וואשקעוויטש האט אנגעוויזן, אז די ארבייטער - פארשטעהער זענען געקומען געווארנט וועגן די הכנות פון וואיעוואדזשטווא-אמט צו ליקווידירן די סכסוכים.

די סכסוכים בעטראפן דעם וואשלעווסקי פאר ריין-עקאנאמישע און האט נישט אפהיטן דורך די פאבריקאנטן דעם ענגלישען שבת, וועהט ער אין איז נעגן בעשלוס פון דער ארבייטס-אינספעקציע. אויף עס זאל נישט אפגעהיטן ווערן דער ענגלישער שבת וועלן די ארבייטער האבן בעקומען א הוספה פון 4 פראצענט און נישט פון 7 פראצענט, ווי עס האט געפסק'נט די ארבייטס-קאמיסיע. רעגירונגסראט וועגן דעם לאקאוט אין בארטשינסקי'ס פאבריק, ווייזט דער רעדנער אן, אז די לאדזשער פאבריקאנטן האבן זיך דעם יאהר 1925 דאס ערשטע מאל אנגעווענדט דעם לאקאוט.

וואיעוואדא יאשמשאלט האט אנגעוויזן, אז עס איז נישטא קיין רעכטליכע פארשריפט, וואס זאל צווינגען די אינדוסטריעלער צו צאהלן פאר'ן ענגלישן שבת. ער פון זיין זייט גיט רעכט די ארבייטער אין דאלט, אז דער ענגלישער שבת דארף אפגעהיטן ווערן.

צום סוף פון דער קאנפערענץ האט דער וואיעוואדא יאשמשאלט געשיקט קיין ווארשא דעם ארבייטס-אינספעקטאר צו ברענגען א בעשלוס פון ארבייטס-מיניסטער וועגן דעם ענין.

אגראר-מיניסטער סטאנקעוויטש אין לאדז.

בילינ ברויט פאר דער לאדזשער בעפעלקערונג.

(ב) נעכטען פארמיטאג איז קיין לאדז געקומען דער אגראר-מיניסטער סטאנקעוויטש. דער מיניסטער האט צוזאמען מיט'ן וואיעוואדא יאשמשאלט אונטערזוכט די תבואה-לאגערן אין לאדז, זיך בעקענט מיט די רשימות פון די פערזאנען, וואס האבן, לויט דער פעראָרדנונג פון רעגירונגס-קאמיסאר יאט, אנגעמעלדעט זייערע זאפאסן תבואה. דער מיניסטער האט צוגעזאגט צו שיקן קיין לאדז עטליכע וואגאנען תבואה, פון וועלכער עס זאל אויסגעבאקן ווערן בילינ ברויט פאר דער לאדזשער ארבייטער - בעפעלקערונג. נאכמיטאג איז דער גאסט געפאהרן קיין זגערזש און פאביאניץ.

שרעקליכע טראמוויי-קאטאסטראפע

א דראשקאזש מיט פאסאזשירן צעשמעטערט געווארן דורך א טראמוויי.

1 טויטער און עטליכע שווער פערוואונדעט.

(ג) נעכטן, דינסטאג, 5 פארטאגס איז אין אונזער שטאט געשעהן א שרעקליכער צוזאמענשטויס צווישן א טראמוואי און א דראשקע מיט פאסאזשירן, פון וועלכע איינער איז דער'הרג'עט געווארן צום טויט און דער דראשקאזש נאך איז שווער-פערוואונדעט.

10 מינוט פאר 5 פארטאגס, ווען דער 41-יעהריגער דראשקאזש וואיטשעך קאטעצקי פון ווסכאדניא גאס 15 איז געשטאנען מיט זיין פערד און וואגן אויף ר' לוטאמירסקא און זגערזשער גאסן, איז צו איהם צוגעקומען א פרוי מיט צוויי פאסאזשירן. אלע דריי, האט זי אפגעבן איהם בעדונגען, אז ער זאל מיט זיי פאהרן פון פלאק-קאשטשעלני אויף שייבלער'ס מארק. דער דראשקאזש האט משוה געווארן פאר'ן „קורס" און איז צוגעפאהרן צום קאשטשעלני פלאץ, וואו די דריי פאסאזשירן האבן ארויפגעלעגט אויף דער דראשקע עטליכע פעק בעז-בלומען, און האבן גענומען פאהרן. די דראשקע מיט די דריי פאסאזשירן (בלומען-הענדלער) איז געפאהרן דורך ווסכאדניא גאס. אויף רוג ווסכאדניא און נארוטאוויטש האט דער דראשקאזש קאטעצקי בעמערקט, אז פון דער זייט פון פיעטריקאווער גאס קומט אן א נאכט-טראמוואי, וואס איז געפאהרן דורך נארוטאוויטש-גאס אין דער ריכטונג פון ווסכאדניא. צוליב דעם האט קאטעצקי איינגעהאלטן דאס פערד און געלאזט דעם טראמוואי אדורכפאהרן. קומענדיג אבער הינטער פאר דער שענקעוויטש-גאס, איז פון דער רעכטער זייט אין א זעהר שנעלן טעמפא אנגעפאהרן פון נארוטאוויטש-גאס אין דער ריכטונג פון פיעטריקאווער א „סלאבאדנע" טראמוואי. צום אומגליק האט דער דראשקאזש נישט בעמערקט פריהער דעם טראמוואי ווי א 8—10 שריט פאר דער דראשקע, און דאס נאך אויף אנ'ארט, וואו דער וועג געהט בארגארצב, ביי דער טראמוואי-סטאציע ביי עק שענקעוויטש-גאס, וואוהין קאטעצקי האט געוואלט אריינפאהרן.

דער טראמוואי האט זיך נישט אפגעשטעלט ביי דער סטאציע, נאר אדורכגעפאהרן בעשטענדיג מיטצירעסן מיט זיך קאטעצקי'ס דראשקע מיט די פאסאזשירן. די דראשקע אבער אין דורכ'ן לויפענדיגן טראמוואי אויפגעשליידערט געווארן אויף א 6—7 מעטער ווייטער, די אין צושמעטערט געווארן אויף פיצלעך. די פאסאזשירן זענען ארויסגעשליידערט געווארן פון דעם שלייטער. די פרוי מיט א 35-יעהריגען מאנסביל זענען ארויס פון דער קאטאסטראפע פולשטענדיג אומבעריהרט, דאגעגען דער 25-יעהריגער פאסאזשיר ראמפרט צעלעצקי האט בעקומען א שטארקן קלאפ אין קאפ, איז אפגעבראכן אין בלוט און געבליבן אין אן'אונבעוואוסטלאזן צושטאנד.

אויפ'ן וועג צום שפיטאל איז ער געשטארבן.

אין א שווערן צושטאנד איז אבגעפיהרט געווארן א היים אויף ווסכאדניא 15 דער דראשקאזש וואיטשעך קאטעצקי, וועלכער איז שווער פערוואונדעט אין די הענד, לינקער פוס און די ברוסט. די דראשקע איז שטארק בעשעדיגט געווארן.

פון דעם פערהער, וואס די אויסשפארשונגס-פאליציי האט דורכגעפיהרט ביים פערוואונדעטן קאטעצקי איז צוזעהן, אז דער דראשקאזש האט, דערזעהענדיג די סכנה, געבעטן מיט ... צייכנס דעם טראמוואי-מאשיניסט, אז ער זאל האלטן דעם טראמוואי. ווייזט אויס, אז דער מאשיניסט האט נישט געוואלט זיך אפשטעלן, אפילו נישט אויף דער נאהענטסטער טראמוואי-סטאציע. בעגען מאשיניסט ווערט פעראיינט א פראצעס.

רידזעווסקי'ס פראצעס וועט פאר קומען ערשט אין הערבסט.

וואס זאגט וועגן דעם עניז פראקוראר שמידט?

(§) אין א געשפרעך מיט אונזער מיטארבייטער האט פראקוראר שמידט אין געשפרעך ערקלערט, אז דער פראצעס האט מאקי געוואלט פארקומען און דער צווייטער וואך, נאר צוליב דעם גרויסן בעשולדיגונגס-מאטעריאל, וואס פאדערט בעארבייטן און סיסטעמאטיזירט ווערן, מוז דער פראצעס אפגעלעגט ווערן אויף עטליכע וואכן, העכסטוואהרשיינליך אויף הערבסט, אגב, האט דער פראקוראר מיטגעטיילט, אז עס זענען נישט אמת די קלאנגען, וואס האבן זיך פערשפרייט צווישן די ארבייטער, אז נאכ'ן טאדע פון פראווירענט, איז רידזעווסקי געקומען צו לויפן אויף די עפענטליכע ארבייטן אין קאנסטאנטינער וואלד א פערשווינדער און אנ'אויפגערעגטער ...

שטאט-ראטען אין זגיערזש און טושין ווערן פונאנדערגעלאזט.

(או) נעכטען האט סטאראסטא ושעווסקי צוזאמען מיט'ן פאליציי-קאמנדאנט נאוואק אדורכגעפיהרט אנ'אינספעקציע אין עטליכע שטעט און שטעטלעך אין לאדזשער פאוויאט. סטאראסטא ושעווסקי וועט פארלעגן דעם וואיעוואדא פונאנדערצולאזן די שטאט-ראטען אין טושין, זגערזש און אין אנדערע שטעט, וואו די סארענגע פון די שטאט-ראטען ענדיגט זיך.

מורא'דיגער עלענד, שרעקליכע נויט און ביטערע פערצווייפלונג פון א יודישער פאמיליע!

צו דער אויפמערקזאמקייט פון די היגע יודישע כלל-טוער.

(ג) נעכטען בעגינען איז אנגעקומען קיין לאדז א פיעטריקאווער יוד חיים ווארשאוויאק מיט זיין פרוי און צוויי קליינע קינדער. די פאמיליע האט זיך א גאנצע נאכט געשלעפט אויף „אקס", נישט האבנדיג געקויפט קיין בילעט. דאס די פרוי איז אין די הויכע חדשים, און האט זיך מפקיע געווען קיין לאדז, כדי דא „ענטבונדען" צו ווערן. אין פיעטריקאוו האט די פאמיליע ווארשאוויאק לא עליכם גיש קיין פרנסה און בעזיצט נישט קיין געלד דורכצוקומען די קימפעט. נישט האבענדיג קיין אויסוועג אין איינעם שפעט פיעטריקאוו, האט דער יוד פערשלאגן אין דער היים די שטוב, פערגעסן דאס ווייב מיט'ן בויך און די צוויי קינדער און געקומען זוכן אין לאדז הילף.

אין לאדז איז די פאמיליע אויסגעשטיגן אויף נייער'ס מארק. נישט האבנדיג קיין געלד אויף טראמוואי-בילעטן האט די פאמיליע זיך ארומגעשלעפט ביי נייער'ן אהן אויסוועג. די נוים פון די קינדער און די תחנות פון דער מעוברת'דיגער יודענע האט דעם יוד געצוואונגען „צו שאפן זיך" אויף טראמוואי-בילעטן. דאס כלה פון ארויפגעהן אויפ'ן טראמוואי איז געווען הארצרייסענד: די יודענע האט מורא'דיג געקרעכצט, די קינדער האבן געוויינט עסן און דער פאטער האט גאר נישט געוואוסט, וואו אהינצוטון זיך. אויף באלוטשער גאס איז די פאמיליע אראפגעגאנגען פון טראמוואי, שווערליך זיך דערקליבן צום הויז פון נומער 31 און דארט האט מען און ווייב מיט די קינדער געטאנען זיך אפרוהען אויף א טרעפ פון א גאר צעשלאסן געשעפט. דאס וועהקלאגנדיגע געוויין פון די קינדער: „ברויט!" און דאס קרעכצן און חלש'ן פון דער יודענע האט גורם געווען דערצו, אז ארום געוואלט פרעמדע זאלן זיך פערזאמלען אינצוהעלפן דורכגעהער, וועלכע האבן גענומען קעסן און אויספרעגן זיך די געשיכטע פון דער טראגעדיע. וואס מען האט ארויסגעלאכט פון די פנים'ער פון די אומגליקליכע זייענדיג, ווייזט אויס, צובעקלעמט פון בושה און פערצווייפלונג, איז דער יוד חיים ווארשאוויאק נעלם געווארן פון צווישן דעם געדיכטן-פערזאמלטן עולם, איבערלאזענדיג אויף גאט'ס חסד די קראנקע פרוי מיט די הונגעריג-וויינענדע קינדער. מענשן האבן געגעבן די קינדער דערבארעמט, די קינדער געגעבן וואס צו עסן און זעמל און שטיקלעך ברויט און די פער'חלש'טע שוואנגערע פרוי געמונטערט. דאס חלש'ן פון דער קומפעטארין האט זיך אבער איבערגעחזר'ט צוויי, אז די מענשן זענען געצוואונגען געווען צו אלארמירן די פאגאטאוויע. דער דאקטאר פון דער „גילער הילף" האט אונטערזוכט די שוואנגערע און ער האט זי תיכף אויף דער קארעטקע אפגעפיהרט אין שטעטישן וועכנערין-אנשטאלט. די קינדער געפינען זיך אין שטאטישן זאמעלפונקט פאר הילפלאזע.

פאליציי האט צוגעשטעלט וועגן דעם פאל א פראטאקאל. דער מאן און פאטער האט זיך נישט אפגעזוכט.

—0—

אפטיילונג פון דער פאלקס-ביבליאטעק אין אלטשטאטישען ראיאן.

די ביבליאטעק קאמיסיע א. ג. פין א. ר. גארדאן (שענקעוויטשא 3/5) מאכט אלע נויטיגע הכנות צו ערעפענען אן אפטיילונג פון דער ביבליאטעק אין אלטשטאטישן ראיאן. די ביבליאטעק וועט אין קורצען געעפענט ווערן. ס'איז כדאי צו דערמאנען, אז אין אלטשטאטישן ראיאן און אומגעגענד ווי עס קאנצענטרירט זיך דער גרעסטער טייל לעזער-מאסע געפינט זיך נישט ביז היינט קיין געזעלשאפטליכע ביבליאטעק, און אזוי א נאך מיט דער גרינדונג פון דער ביבליאטעק וועט דער אלטשטאטישער לעזער עולם האבן די מעגליכקייט פאר א מינימאלן אפצאהל צו גענוסן פון דער ביבליאטעק.

פאר נישט אפגעגעבענע טעלעגראמען קען מען בעקומען צוריקגעצאהלט.

(או) דער לאדזשער פאסט- און טעלעגראפען-אמט, טיילט מיט, אז פאר נישט אפגעגעבענע אינטורארט-טעלעגראמען, וואס דער אפגעבער צאהלט אין פריהער, קען מען בעקומען צוריק ...

פילהארמאניע

גאסטשפילן פון ערשטן יודישן ווארשעווער מיניאטור-טעאטער

אזאזעל

היינט מיטוואך, 9 אוו. צו ביליגע פרייזן פון 50 גר. ביז 3 זל.

דאס גרויסע

5 פראגראם 5

בילעטן צו בעקומען אין קאסע פון פילהארמאניע.

Dr. E. Kaufer
ordynuje jak w latach ubiegłych
KRYNICA, Willa „Herbst".

טעאטער „סקאלא"

ווייטערע גאסטראלן פון די ארטיסטן ליבלינגע פון לאדזשער פובליקום

א. פאליאכאוו, ל. ראבינאוויטש, א. אניעלא, ב. באריסאווא.

שבת, 3,30 נאכמ. צו ביליגע פרייזן פון 80 גר. ביז 50,2

כינקע פינקע אין 4 אקטן פון לאטיינער

הויפט-ראלן: פ. נקע—פאליאכאוו, בינקע—באריסאווא, גבליאל—ראבינאוויטש, דינה'לע אניעלא.

פרעמיערע!!! שבת, דעם 4-טען 9 אווענד פרעמיערע!!!

די מאמע פון דער וועלט

לעבענס בילד מיט געזאנג און טענץ אין 4 אקטן פון ולאדארסקי.

די פרעמיערע מוזט איהר זעהן: יונג, אלט, טאטעס, מאמעס, ברידער און שוועסטער.

הויפט-ראלן: מ"ר קצו—פאליאכאוו, סאניע—באריסאווא, מרים—אניעלא, דעוו—ראבינאוויטש.

מיט אנטייל פון אונזער בעקאנטן אנסאמבל: פרויען: אניעלא, באריסאווא, בעזמאן, גאלדשטיין, פאדערמאן, מאכאראווסקא. מענער: פאליאכאוו, ראבינאוויטש, האמבורגער, מאכאראווסקי, באלבירסקי, פאליאנסקי, אריעל, אייזענבערג.

כאר און ארקעסטער אונטער לייטונג פון ל. זעלמאן. אדמיניסטראטאר: א. בעזמאן. גיהנע טעכניקער: מאכאראווסקי. בילעטן אין קאסע פון סקאלא. גארדעראבע פריי!

לעצט אגונזער יום-טוב רעפערטואר אין זונטאג'דיגען אגאנס אין פארבערייטונג: וועז ווייבער שטריקען.

א שפאנענדע געשיכטע [redacted] ודיש מעדעל:

(ענדע פון זייט 4.)

מיט איהר מוטער האט עפעס שרעקליכעס פאסירט.

רחל האט זיך דערשלעפט ביז שאנכאי. דארט האט זי זיך באקענט מיט א יודישען יונגענמאן, וועלכער האט איהר געזאגט, אז ער איז א לאנדאנער און ער פיהרט דארט געשעפטען. ער האט זיך צו איהר זעהר פיין בענומען און אויך פאר איהר געשאפען א וואוינונג ביי א דארטיגער ענגלישער פאמיליע.

מען האט זי דארט גוט בעהאנדעלט און מען האט איהר אויך געצאהלט א חעכענטליכען געהאלט פאר אכטונג געבען אויפ'ן הויז.

אבער באלד איז איהר אלעס פערשטערט געווארען, ווייל זי האט אויסגעפונען, אז די מענשען, ביי וועלכע זי וואוינט, זיינען מיסיאנערען און אז דער יודישער יונגערמאן, וועלכער האט זי אהין ארײנגעפיהרט, איז א משומד.

דערוואוסט האט זי זיך דאס פאקט, ווען דער יונגערמאן, וועלכער האט זיך פריהער צו איהר ערקלערט אין ליבע, האט אנגעהויבען איהר צורעדען, זי זאל איבערגעהן צום קריסטענטום.

זי איז דאן פון יענעם הויז אנטלאפען, נאר ארומוואלגערענדיג זיך אליין א הונגעריגע און זייענדיג אויסגעשטעלט צו אלע געפאהרען, אויף וואס אנ'עלענד מעדעל אין אזא שטאדט איז אויסגעזעצט, האט זי זיך געלאזט איבערגערעדען צוריקצוגעהן אין יענעם הויז.

זיי האבען מעהר נישט פערלאנגט, זי זאל זיך שמד'ן, נאר בלויז רעדען גוטע ווערטער צו די קינדער, ווען זיי ווילען נישט הערען די מיסיאנערען און פאר איהר האבען זיי רעספעקט און אכטען זי.

זי איז אויף דעם איינגעגאנגען. זי פלעגט ארויסטרעטען אויף די מיסיאנעריש מיטינגען, אבער גערעדט בלויז וועגען גוטע אויפפיהרונגען, נישט דערמאנענדיג קיין קריסטענטום. מיט א יאהר צוריק האט מען זי אריבערגעפיהרט קיין נאנקין, וואו זי אויך באלד בעליבט געווארען ביי דער כינעזישער בעפעלקערונג.

איצט, ווען דער המון האט זיך א נעם געטאן צו די קריסטליכע מיסיאנערען האבען די לעצטע אויך זיך בענוצט מיט'ן יודישען מעדעל איבערצושטילען דעם צארן פון המון.

נאר אין נאנקין איז דעם מעדעל בעשערט געווען זיך ווידער צו בעגעגענען מיט איהר מוטער. די פרוי איז געקומען קיין נאנקין מיט עטליכע טעג פריהער, אנטלויפענדיג פונ'ם שטעטיל יאוזא, וואו עס איז אנגעגאנגען א גרויסע שלאכט.

ווען זי האט דערקענט איהר טאכטער און געמיינט, אז זי האט זיך גע'שמד'ט, האט די מוטער זי אפגעשטויסען פון זיך. אבער הערענדיג פון איהר טאכטער, אז זי איז נישט גע'שמד'ט, האט די מוטער איהר מוחל געווען.

איצט געפינען זיך מוטער און טאכטער אין שאנכאי. די גאנצע צייט לויפט איהר דער לאנדאנער יונגערמאן נאך, אז זי זאל מיט איהם חתונה-האבען. אבער זי וויל פון דעם משומד נישט וויסען.

—0—

וואס ווערט היינט געשפילט אין די טעאטערן און קינאס?

פילהארמאניע — קליינקונסט-טעאטער „אזאזעל": איינע 5-טער פראגראם.

שטאטיש טעאטער: — וו'ראיעקים אגי-ראדזיע.

פאפולארנ י: — „טראנדאוואטא".

לונא: — „די ים-שקלאפען".

גראנד-קינא: — „דער פערגעסענער ספינקס".

נאוואשטשי: — „די גרויסשטעטישע לאלקע".

שארפער ארויסטריט פון „דיילי עקספרעס" געגען מאנדאט פון ענגלאנד איבער א"י.

לאנדאן, 311 מאי (יט"א) אין לעצטען נומער פון "דיילי עקספרעס" געפינט זיך א ארטיקעל, וואס אטאקירט שארף די ענגלישע פאליטיק אויפ'ן נאהענטען מזרח. אינ'ם ארטיקעל זאגט זיך, אז ס'איז געוועזען א לייכטזיניגקייט מצד ענגלאנד, צו נעמען דעם מאנדאט איבער א"י און מעסאפאטאמיען, וואס קאסט אב א סך געלד און ברענגט נישט קיין נוצען.

די צייטונג מאכט א חשבון, אז אין יאהר 1920 האט ענגלאנד אפגעקאסט דער א"י-מאנדאט 32 מיליאן פונט און זינט דעמאלט פערשלינגט ער כסדר געלד. די צייטונג פאדערט אויף די ענטשלאסענע מיינונג אנצונעמען א נעגאטיווע שטעלונג צום מאנדאט איבער א"י און מעסאפאטאמיען און א סוף מאכען צו דעם טרויעריגען ענין אהן אבשלאגען פענישען. די געלדער, וואס ווערען אויסגעגעבען אויף צו בויען די ווייסטע וועגען אין מזרח, קענען, שרייבט די צייטונג, פערווענדעט ווערען אין ענגלאנד גופא.

„אזעט"-קאנפערענץ בעשליסט צו שאפען א צווייטען יודישען אויטאנאמען ראיאן.

מאסקווא, 31 מאי (יט"א) אין כארקאוו האט זיך געשלאסען די אלאוקראינישע קאנפערענץ פון „אזעט", אויף וועלכער עס איז צווישען אנדערן אנגענומען געווארען א בעשלוס, אז עס איז נויטיג צו שאפען א צווייטען יודישען אויטאנאמען ראיאן אין אוקראינא.

לויט די בערעכענונגען, וואס זענען אנגענומען געווארען, איז די לאגע פון די יודישע קאלאניסטען נישט אומעטום בעפרידיגענד, צוליב מאנגעל אין וואסער, הייצער און מעדיצינישער הילף.

לעזט
= דאס =
„לאדזער
טאגעבלאט"

אנ'עסטעטיש
זויסוערה גיט דער קאפעלוש פון
Karol Goeppert
פראכטפול – מאדערן – דויערהאפט
צוגענגליכע פרייזען.

צו אלע, וועלכע עסען!

ס'איז נישט פערהאן קיין מענשען, וועלכע זאלן נישט גערן האבען קיין שווייצער-קעז, הערינג, סאלאטען א. א. וו. ווי אויך שארפע געטראנקען. לייבער, מוזען די מענשען רעזיגנירען פון פערגעניגען צו עסען די דערמאהנטע מאכלים צוליב דעם נישט אנגענעהמען ריח, וועלכע פיהלט זיך פונ'ם מויל נאכ'ן עסען. אלע מאכלים בכלל, אהן אויסנאהם, לאזען איבער דעם קאנסומענט, צוליב זיין פוילען און צופאלענקייט, ברעקלעך עסען צווישען די ציינער. וועלכע גיבען ארויס דעמזעלבען אונאנגענעהמען ריח, הגם פיל קלענער.

דאס איינציגע מיטעל, וועלכעס בעזייטיגט דעם שלעכטען געשמאק און ריח פון מויל איז

FERMENTINA

מיט וועלכען מען דארף שווענקען דאס מויל נאך יעדען עסען.

פערמענטינא קאנסערווירט די ציינער, שטארקט די דזשאנסלעס, בעזייטיגט דעם שלעכטען ריח פון מויל און מאכט דעם טעם אנגענעהם.

הויפט-סקלאד אויף פוילען: ROMAN WŁODARSKI WARSZAWA, Lubieckiego 5

צו בעקומען אין אלע אפטייקען, אפטייק-סקלאדען און פערפומעריע-געשעפטען. פרייז זל. 2.75 פאר שטיק. ווען מ'קריגט נישט, דארף מען זיך ווענדען צום הויפט-סקלאד אויף פוילען. פאר קונים פון דער פראווינץ ווערט ארויסגעשיקט נאכ'ן בעקומען פאראויס 3 זל. אדער 3.50 אויף א נאכנאהמע. היט זיך פאר פעלשונגען:

פערטרעטער אויף בעזונדערע שטעט אויף איינענער רעכנונג ווערט געוואונשען.

נייער פאהר-פלאן

פון 15 מאי 1927 ביז'ן 1 סעפטעמבער.

לאדז—פאבריקס-וואקזאל.

געהען אב קיין:		קומען אן פון:	
ווארשא (ביינאכט)	1.40	קאלושקי (ביינאכט)	1.55
ווארשא (שנעל-צוג)	7,50	ווארשא	4.40
קאלושקי (זונטאג און חגא-טעג)	9.05	קאלושקי	7.21
טארנאבזשעג (דורך גאלקובעק—סלאווקיני)	9.30	קאלושקי	8.15
קאלושקי (פון 1 יוני—1 סעפט.)	10.35	טשענסטאכאוו	9.35
קאלושקי	11.50	ווארשא	10.40
ווארשא	14.25	קאלושקי (פון 1 יוני—15 סעפט.)	12.35
ווארשא	15.20	סקארזשיסקא	13.25
טשענסטאכאוו	16.25	ווארשא	14.40
קאלושקי	18.05	ווארשא	16.33
ווארשא (שנעל-צוג)	18.55	טארנאבזשעג	19.55
סקארזשיסקא	19.10	קאלושקי	20.25
ווארשא	20.10	קאלושקי	22.15
קאלושקי	23.45	ווארשא (שנעל-צוג)	22.45
		קאלושקי (זונטאג און חגא-טעג)	23.20

לאדז—קאלישער וואקזאל.

געהען אב קיין:		קומען אן פון:	
אסטראוו (ביינאכט)	2.01	ווארשא (ביינאכט)	1.46
ווארשא	3.14	אסטראוו	2.59
ווארשא (שנעל-צוג)	6.41	פאריז—בערלין (שנעל-צוג)	6.33
ווארשא	7.14	קראקא	6,38
פויזען	8.00	פויזען	6.59
קאלושקי	8.10	לאוויטש	7.43
קוטנא	9.03	קוטנא	8.43
פויזען	12.57	אסטראוו	9.53
בערלין—פאריז (לוקסוס)	13.04	ווארשא	10.39
ווארשא	13.15	לעמבערג	10.40
ווארשא	13,47	ווארשא (לוקסוס, מאנטאג, מיטוואך, פרייטאג)	11.58
קוטנא	14,10	ווארשא	12.44
לעמבערג (דורך סקארזשיסקא)	15.26	פויזען	13.32
שעראדז (שבת, זונטאג, חגא-טעג)	16.40	קוטנא	13,45
אסטראוו	18.35	קאלושקי	18.05
ווארשא (לוקסוס, מאנטאג, מיטוואך, פרייטאג)	19.13	פויזען	18.40
לאוויטש	19.38	פאריז—בערלין (לוקסוס)	19.05
קוטנא—דאנציג	20.15	קוטנא	20.13
קראקא (דורך ראקישין)	20.35	ווארשא	21.43
פויזען	21,58	קוטנא	22.05
בערלין—פאריז (שנעל-צוג)	23.14	שעראדז (שבת, זונטאג, חגא-טעג)	22.10
קוטנא	23.58	ווארשא (שנעל-צוג)	23,06

SKLEP FRONTOWY

na Piotrkowskiej przy Radwańskiej jest okazyjnie od zaraz do oddania na bardzo dogodnych warunkach. Oferty pod „Sklep frontowy" do administracji niniejsz. pisma.

ספארט-וואגען 48 זל.

קינדער-בעט מיט ניקל און שטאק, מאטראץ — 65.—
אטאמאן. בעטלעך מיט א שטעקן — 80.—

פארערט איבעראל!

די גארטנטירטע פעלד-בעטען מיט דער פירמע

„PALMA-PATENT"

לאדז, פולנאצנא 24, טעל. 31-85
הורט. פאר רעינקייט גארטנטירט. דעטייל.

אויף גינסטיגע בעדינגונגען

פויליש ווערט ערלערנט גרינדליך אין א קורצער צייט.
צו ערפאהרען: וושכאדניא 29, וו. 3.

לעזט און אבאנירט דאס „לאדזער טאגעבלאט"

והיה כי ישאלך בנך מחר לאמר מה זאת?

פארוואס לויפט יעדער אין ביורא פיעטריקאווער 17? ואמרת אליו, זאלסט די איהם זאגען, אז אין דעם ביורא פיעטריקאווער 17, דורכגאנג (זאכאדניא 52) ווערט לויט'ן אוסטאוו געוויסענהאפט ערלעדיגט אלערליי ביטעס, סלאוזולעס זאבעזפיעטשעניעס אויף אלע שטעט אין פוילען, אפעלאציעס, אפאזיציעס, אדוואלאניעס, רעקורסען – ווענען סאנצעסיעס, פעסער אין קאפיסאר.-זשאנדו, ביטעס אין אלע פאליציי-בעצירקען, שותפות-אקטען, סטאטוטען, אקטען אינטערציזיעס, אקטען דאראוויזנעס, קארנע ספראוועס, ווי אויך איבערזעצונגען אין אלע שפראכען.

שנעל, רעיעל און ביליג!

מיט אכטונג י. מאנעלא רעכטסקאנסולענט
פיעטריקאווער 17, זאכאדניא 52.

„REDUTA" צוקערניע

נארוטאוויטשא 1 (פריהער דזשעלנא)

דערמיט האבען מיר דעם כבוד בעקאנט צו מאכען דעם ג' פובליקום, אז עס איז ערעפענט געווארען די נייע צוקערניע אונטער דער פ.:

„רעדוטא".

מיר עמפעהלען דעם געעהרטען פובליקום פרישטיקס, אוונדברויט'ן ווי אויך פערשידענע געשמאקע שפייזען א לא קארט. רייך-פערזעהענער בופעט.

די צוקערניע ווערט געפיהרט אונטער דער לייטונג פון בעוואוסטען קאנדיטאר ח. לויפער.

גארטען „מאנטיפעל" זאכאדניא 45.

היינט מיטוואך, דעם 1-טען יוני, קומט פאר די ערעפנונג פון גארטען קאפע-רעסטאראן „מאנטיפעל" טעגליך פון 2—8 ביינאכט קאנצערט פון סימפאנישען ארקעסטער אונטער דער לייטונג פון 1-טען קאנצערט-מייסטער פון לאדזער סימפאנישען ארקעסטער לעווקאוויטש. געזעלשאפטליכער דאנסינג אויף דער פרייער לופט אונטער דער לייטונג פון ה' פ. מארסקי פון ווארשא. ??? איינגאנג אומזיסט ??? יעדען שבת און זונטאג פארנאכטס-פאניפ-פערוויילונג פון 5—7 נאכט. אויסגעצייכענטע קיך גיט ארויס פריהשטיק'ס, מיטאגען און אווענדברויטען צו קאנקורענצלאזע פרייזען. אין פאל פון אנגינסטיג וועטער — דאנסינג איז „ווייסע זאל".

צום רייסען און שפינען פון ווינאניע און שטרייכגארן ווי אויך צום שערען און שליכטען פון בוימוואלגעזפן און קאמגארן גארנען נעמט אן די פירמע

Władysław Zylbersztajn
נארוטאוויטש 83, טעל. 26-96.

Czerwoność nosa

Czerwoność twarzy i policzków usunięcie przez stosowanie Sanguirolu. Zalecony przez lekarzy. Cena dozy zł. 6.50. Dr. Caspary & Co., Gdańsk.

א שטריק-מאשין

נומער 8 70 צמ. די לענג צו פערקויפען
צו ערפאהרען: לאגעווניצקא 39 ביים הויזבעזיצער.

וויכטיג פאר דאמען!!!

מאכט איך די עלעגאנטסטע דאמען-היטע נאר דער לעצטער פאריזער מאדע און די עלעגאנטסטע היטע איבערארבייט איך אויך גענצליך נאר פאר 2.50 זל. געדענקט די אדרעס: זאוואדזקא 23

אין הויף, 2-טען איינגאנג, לינקס פארטער. הערען געמאכט זיידענע, שטרוי מיט זיידע אויך פילץ-היטע אין אלע פארבען און פאסאנען גאר פאר 7 געט.

א מעבלירט צימער

צו פערמיטען. ערפאהרען וושכאדניא 29 וו. 3

אבאנאמענטס-פרייז: פאר א חודש אין פוילען 5 זל., אין פראנקרייך און בעלגיען—20 פראנק, אין אנדערע לענדער—1,25 דאלאר.

אנאנסען-פרייז: פאר א מיליטעטער-שורה פאר'ן טעקסט 16 גר., פרייטאג 24 גר., אין טעקסט 40 גר., פרייטאג 60 גר., נאכ'ן טעקסט 12 גר., פרייטאג 18 גר.. פאר אויסלענדישע אנאנסען 100% טייערער. אויסער דער שטאט—מיט 50% טייערער. פון די פרייזן ווערן ניט ארפגעגעבען קיין ראבאט

Redaktor-wypawdca E. Hamburski

Tłocznia: E. i M Hamburskich w Łodzi Piotrkowska 16.